POZNÁMKA K ÚLOHÁM NA ROZVOJ DIGITÁLNÍ KOMPETENCE

Na webových stránkách nakladatelství www.nns.cz/digi jsou k dispozici **náměty na úlohy na rozvoj digitální kompetence, které doplňují konkrétní strany z posuzované učebnice**. V úvodu posuzované učebnice je uveden **odkaz na tyto webové stránky**.

Digitální kompetence jsou **výrazně podporovány také v MIUč+**, kde mohou žáci využívat interaktivní úlohy a získávat doplňující informace formou úkolů s odkazy na ověřená videa a texty.

V nakladatelství a na našich partnerských školách jsme s vyučujícími diskutovali o tom, jak nejlépe z pohledu žáků a vyučujících zapracovat požadavky na další promítnutí digitální kompetence do ucelených řad učebnic, a následně připravovali náměty nových úloh pro rozvoj digitální kompetence.

Přitom platí, že tyto úlohy vyžadují práci s digitálním zařízením, a **je tedy namístě, aby byly přístupné jeho prostřednictvím online**, proto jsme vytvořili novou sekci webových stránek nakladatelství www.nns.cz/digi.

Toto řešení tak zajistí, že:

- Přístup k úlohám budou mít všichni žáci a vyučující, tedy i ti, kteří zakoupili učebnici již dříve.
- Doporučené webové odkazy budou moci být průběžně aktualizovány.
- Úlohy budou moci být pružně vylepšovány.

Současný přehled odkazů na úlohy posíláme také v příloze.

Věříme, že takto bude možné – obdobně jako u stejným způsobem řešeného zapracování úloh v případě jiných titulů – i pro tuto učebnici českého jazyka **prodloužit doložku s platností pro oba RVP.**

Děkujeme za vyřízení žádosti.

S pozdravem

NOVÁ ŠKOLA, s.r.o.

ČESKÝ JAZYK 7
DIGITÁLNÍ KOMPETENCE

I. Tvarosloví

1. Podstatná jména

Procvičování probraného učiva

str. 9, cv. 6
Na webových stránkách České televize, https://edu.ceskatelevize.cz/video/10964-karel-jaromir-erben, zhlédněte video o Karlu Jaromíru Erbenovi. Říkejte, co jste si zapamatovali po prvním poslechnutí. Poté video zhlédněte ještě jednou a informace doplňte. Uveďte další filmové pohádky, které vycházejí z Erbenovy předlohy. Hledejte na internetu.

Podstatná jména označující části těla

str. 10, cv. 1
Vyberte si jeden z párových orgánů těla. Na internetu o něm vyhledejte některé zajímavosti – soustřeďte se na to, aby to byly opravdu zajímavosti, které jen tak někdo neví. Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace zpracujte plakát (např. a téma „oči“). Informace uvádějte v bodech, v bublinách apod., z volných dostupných zdrojů (např. https://pixabay.com/cs/ nebo https://www.flickr.com/photos/tags/flicker/) vkládejte fotografie a obrázky. Plakáty poté prezentujte ve třídě.

Příklad dostupných zdrojů:
https://edu.ceskatelevize.cz/video/4808-stavba-oka-a-jeho-vysetreni;
https://edu.ceskatelevize.cz/video/12873-mise-spuntix-virtualni-realita;
https://edu.ceskatelevize.cz/video/4519-brdo-a-usi.

str. 10, cv. 2
Vyberte si jedno slovní spojení ze cvičení a zkuste jej graficky ztvárnit tak, aby každý uhodl, o které slovní spojení se jedná. Úkol zpracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Z volných dostupných zdrojů vkládejte fotografie a obrázky, popř. úkol zpracujte v aplikaci pro malování. Jednotlivá zpracování si poté ve třídě představte.

2. Přídavná jména

Procvičování probraného učiva

str. 12, cv. 2a)
Poznáte zmiji? Víte, jak se chovat při střetnutí se zmijí? A co dělat v případě jejího uštknutí? Jak se projevuje otrava? Jak poskytnout první pomoc při uštknutí zmijí? Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte informační leták, který

zodpoví všechny výše uvedené otázky. Informace hledejte na internetu. Letáky poté rozmístěte na nástěnkách školy, aby se i vaši spolužáci mohli poučit.

Příklad dostupných zdrojů:
https://www.mojeambulance.cz/serial-prvni-pomoc-ustknuti-zmiji/;
https://edu.ceskatelevize.cz/video/4906-zmije-obecna;
https://edu.ceskatelevize.cz/video/14166-jedovaty-plaz-zmije-obecna.

str. 13, cv. 8
Vyberte si jedno slovní spojení ze cvičení a na internetu o něm zjistěte nějaké informace. Poté zpracujte téma jako referát (alespoň na tři minuty) a předneste jej spolužákům. Zaměřte se na důležitost informací, přednes, celkový projev apod. Pověřený žák zaznamená váš přednes na vhodné záznamové zařízení (videokamera, mobilní telefon apod.), záznam poté společně zhlédněte. Řekejte, co se vám povedlo, co méně, co je potřeba ještě vylepšit.

Stupňování přídavných jmen

str. 14, cv. 4
S pomocí internetu doplňte požadované údaje do cvičení. Úkol zpracujte do tabulky na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Můžete přidat další česká „nej".

Jmenné tvary přídavných jmen

str. 15, jazykový rozbor (úkol č. 8)
Na některém z mapových portálů (www.mapy.cz, maps.google.com) vyhledejte lázně nacházející se v Karlovarském kraji. Společně zdůvodněte velká/malá počáteční písmena v názvech těchto měst.

3. Zájmena

Procvičování probraného učiva

str. 17, cv. 2
Na webových stránkách České televize, https://edu.ceskatelevize.cz/video/7799-zpravicky-karel-capek, zhlédněte video o tvorbě Karla Čapka pro děti. Po zhlédnutí videa odpovězte na následující otázky:
Kdy se Karel Čapek narodil?
Čím se stal po vzniku Československa?
Jak se jmenoval jeho bratr?
Kdy vyšla první dětská knížka Karla Čapka a jak se jmenovala?
Která známá pohádka od Karla Čapka byla například zfilmovaná?
Jak se jmenuje nejznámější Čapkova knížka pro děti? Co se v knize dozvíme?
Která humorná knížka povídek pro děti vyšla po smrti Karla Čapka?
Co se snažil Čapek ve svých knížkách dětem předat?

str. 18, cv. 4
S pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) odpovězte na otázky v učebnici.

str. 18, cv. 5
S využitím mobilního telefonu napište dle instrukcí v učebnici SMS zprávu. (Nemáte-li babičku, pošlete zprávu mamince, sestře, kamarádce, …)

str. 19, cv. 11
Na vhodném digitálním zařízení vytvořte obrázek. Pracujte buď s vhodnou aplikací pro malování a obrázek namalujte, nebo použijte obrázek/fotografii z volných dostupných zdrojů (např. https://pixabay.com/cs/ nebo https://www.flickr.com/photos/tags/flicker/). K obrázkům tvořte věty a souvětí a užívejte zájmen dle zadání v učebnici.

str. 20, cv. 4
Etymologie je věda, která se zabývá původem slov. Na webových stránkách Českého rozhlasu, https://temata.rozhlas.cz/velky-etymologicky-kviz-odhadnete-puvod-slov-8362274, spusťte etymologický kvíz a zkuste odhadnout původ nabízených slov.

str. 20, jazykový rozbor (úkol č. 8)
Na webových stránkách České televize, https://edu.ceskatelevize.cz/video/9561-karel-hynek-macha, zhlédněte video o K. H. Máchovi. Zaměřte se na to, čím se Mácha při své básnické tvorbě inspiroval. Po jeho vzoru zkuste také využít podobnou inspiraci a napište báseň dle zadání v učebnici.

4. Číslovky

str. 22, cv. 6
Na webových stránkách České televize, https://edu.ceskatelevize.cz/video/11257-mala-strana-jana-nerudy, zhlédněte ukázku toho, jak Jan Neruda popisuje svou rodnou Malou Stranu. Poté diskutujte o tom, jaký vztah měl asi Neruda k rodnému městu. Na základě ukázky se pokuste popsat své rodiště. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro psaní textu. Svůj popis doplňte fotografií nebo obrázkem rodného místa. Nakonec jej prezentujte ve třídě.

str. 23, cv. 7
S pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam vět.

str. 23, jazykový rozbor
Na webových stránkách České televize, https://edu.ceskatelevize.cz/video/855-zalozeni-karlovy-univerzity, zhlédněte video o založení Karlovy univerzity. Na základě informací ve videu rozhodněte o pravdivosti vět.

1. Karel IV. mluvil a psal sedmi jazyky. () **ano** () **ne**
2. Karel IV. vydal v Praze roku 1348 tzv. papežskou zakládací listinu. () **ano** () **ne**
3. Karel IV. musel nejprve požádat biskupa o souhlas k založení univerzity. () **ano** () **ne**
4. V té době byl papežem Kliment VI., což byl bývalý učitel Karla IV. () **ano** () **ne**
5. Karel IV. svěřil univerzitu do ochrany sv. Václavu, tedy stejnému patronu, jako svěřil země Koruny české. () **ano** () **ne**
6. Univerzita měla velmi důležité místo v novověké společnosti. () **ano** () **ne**
7. Založení univerzity bylo významným činem, protože Univerzita Karlova byla první univerzitou na sever od Alp. () **ano** () **ne**

8. Karel IV. založil také univerzitu v Sorboně. () **ano** () **ne**
9. Tzv. insignie byly výrazem královské moci univerzity. () **ano** () **ne**
10. Univerzita Karlova je největší univerzitou v České republice. () **ano** () **ne**
(řešení: 1. ne, 2. ano. 3. ne, 4. ne, 5. ano, 6. ne, 7. ano, 8. ne, 9. ne, 10. ano)

5. Slovesa

Procvičování probraného učiva

str. 25, cv. 3
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro psaní textu. Svá řešení poté prezentujte ve třídě.

Slovesný rod činný a trpný

str. 27, cv. 4
Vyberte si jednu ilustraci z tohoto cvičení a popište ji, např. Kdo/co je na ilustraci? Kdo/co se nachází v popředí/pozadí? Jak se postava (postavy) tváří a proč asi? Co se na ilustraci děje? Kde se děj odehrává? Lze poznat roční období, do něhož je ilustrace zasazena? Jakou technikou byla ilustrace vytvořena? Jak na vás působí barvy?

K vybrané ilustraci přiřaďte ilustrátora. Pokud si nejste jistí, odpověď hledejte na internetu. Zjistěte také další informace o tvorbě vybraného ilustrátora, např. jaké ilustrace kreslil, pro koho byly určené, jakou techniku kresby používal, která literární díla ilustroval apod. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s textem. Z volných dostupných zdrojů vložte obrázky, popř. naskenujte obrázky z knih a vložte je do souboru. Své práce prezentujte ostatním, např. prostřednictvím interaktivní tabule.

str. 28, cv. 5
Vyberte si jednu fotografii ze cvičení a popište ji s využitím sloves v trpném rodě. Svůj popis zachyťte na vhodné záznamové zařízení (videokamera, chytrý mobilní telefon, …). Záznam poté prezentujte ve třídě tak, že spolužákům neprozradíte, kterou fotografii jste si vybrali. Z vašeho popisu by to mělo být zřejmé a spolužáci by to měli uhodnout. Pokud tomu tak není, diskutujte společně o tom, jak by se popis dal vylepšit apod.

Slovesné třídy a vzory

str. 29, cv. 3
Na vhodném digitálním zařízení s využitím aplikace pro tvorbu tabulek zpracujte úkol dle zadání v učebnici do tabulky.

Na webových stránkách České televize, https://edu.ceskatelevize.cz/video/7030-stravovani-raneho-stredoveku, zhlédněte video o stravování v raném středověku. Poté roztřiďte potraviny, které se tehdy objevovaly na stole, podle obyvatelstva, jež je konzumovalo (šlechta, církevní hodnostáři, služebnictvo, sedláci a řemeslnici, chudáci, žebráci a bezzemci). Úkol zpracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace do tabulky, grafu nebo diagramu. Svá řešení mezi sebou porovnejte. Zpracovali

jste úkol všichni stejně, nebo se jednotlivá zpracován liší? Pokud ano, uveďte, v čem a proč.

Slovesné tvary

str. 31, cv. 6
Vyberte si tři věty ze cvičení a od daných sloves vytvořte správný tvar rozkazovacího způsobu. Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte k větám obrázky (příp. koláže z obrázků). Z nich by mělo být zřejmé, o který rozkaz se jedná. Následně prezentujte spolužákům (bez uvedení rozkazu). Ti by měli uhodnout, které věty jste si zvolili.

str. 32, cv. 8
Na webových stránkách České televize, https://edu.ceskatelevize.cz/video/9929-jak-si-zalozit-herbar, zhlédněte video o vytvoření herbáře. Poté si vyberte jednu bylinu a podle informací ve videu vytvořte list z herbáře. Jednotlivé listy poté svažte, vznikne herbář vaší třídy.

6. Neohebné slovní druhy

Příslovce

str. 35, cv. 7
V textu se píše o doze. Vyberte si jedno plemeno psa a na internetu o něm zjistěte maximum informací. Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace připravte prezentaci tohoto plemene. Uveďte, jak zvíře vypadá, jak se chová v různých situacích, proč si ho (ne)pořizovat, zda jej lze využít k různým činnostem (jako vodicí pes, záchranářský pes, …). Jednotlivé prezentace si ve třídě představte.

str. 35, cv. 9
Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s textem vytvořte dva druhy kartiček. Na jedny napište různá příslovce – využijte ta ze cvičení, popř. doplňte některá další. Na druhou sadu kartiček napište stupně (1. stupeň, 2. stupeň, 3. stupeň). Poté kartičky vytiskněte a rozstříhejte. Zahrajte si hru. Z první sady kartiček si vylosujte příslovce, z druhé sady stupeň. Tvořte správné tvary. Sesedněte se do kruhu a v tvoření tvarů se střídejte.

Předložky

str. 38, cv. 8
S využitím mobilního telefonu splňte úkol.

str. 38, cv. 9
Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace připravte pro mladší spolužáky zábavný úkol s předložkami. Z volných dostupných zdrojů vložte do aplikace obrázek (fotografii), který lze popsat s využitím předložek. Do obrázku poté přidejte předložky zapsané na kartičkách, např. k obrázku jablka na stromě vložíte předložku NA apod. Snažte se vyhledat takový obrázek, abyste na něm uplatnili co nejvíce různých předložek. Obrázky můžete vytisknout a věnovat k procvičení předložek spolužákům.

str. 39, cv. 14
Na internetu vyhledejte zajímavosti o čipmankovi a rosomákovi. Poté si připravte krátkou prezentaci informací (max. na 3 minuty), užívejte předložky vlastní i nevlastní. Dbejte na to, aby byl váš projev spisovný. Poté své projevy porovnejte. V čem se shodují a v čem se liší? Můžete je zachytit na vhodné záznamové zařízení a poté zhlédnout vícekrát.

str. 39, cv. 15
Přečtěte text uvedený v učebnici se správnou spisovnou výslovností, s přízvukem na vhodných místech apod. Zachyťte se při tom na vhodné záznamové zařízení (diktafon, mobilní telefon, …). Své záznamy poté ve třídě porovnejte. Říkejte, co se vám povedlo, co méně, co je třeba vylepšit, ...

Spojky

str. 40, cv. 4
V textu cvičení se hovoří o některých literárních žánrech. Vyberte si jeden z nich (lze i jiný, než je uveden ve cvičení). Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte plakát, který představí alespoň tři nejnovější knihy daného žánru. Informace hledejte na internetu.

Částice

str. 41, cv. 3
S pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam vět.

Citoslovce

str. 42, cv. 8
Úkol zpracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace, do které vložíte z volných dostupných zdrojů obrázek. K obrázku připojte (např. do bubliny) vhodné citoslovce. Poté prezentujte ve třídě.

Opakování neohebných slov

str. 43, cv. 2
Poutní kostel svatého Jana Nepomuckého na Zelené hoře, jehož fotografii vidíte u cvičení, patří mezi památky UNESCO. Na internetu vyhledejte další památky UNESCO. Poté si jednu vyberte, zjistěte o ní co nejvíce informací a představte ji spolužákům. Úkol zpracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace libovolným způsobem (jako plakát, leták, prezentaci, komiks, …).

Příklad dostupných zdrojů:
https://www.unesco-czech.cz/unesco-pamatky/.

II. Pravopis

1. Psaní velkých písmen ve vlastních jménech

str. 46, cv. 1
Z uvedených názvů vyberte české místní názvy. Poté na některém z mapových portálů (www.mapy.cz, maps.google.com) alespoň některá místa vyhledejte.

str. 46, cv. 2
Na webovém portálu https://atlas.mapy.cz si nastavte mapu „Povodí řek“. Poté v ní vyhledejte řeky uvedené v textu cvičení. Z mapy zjistěte, jak velké je povodí jednotlivých řek. Údaje zaznamenejte do grafu a porovnejte. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

str. 47, cv. 5
Ve cvičení vyhledejte názvy penzionů, restaurací a motorestů. Diskutujte o jejich pravopisu. Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace navrhněte plakát nově vzniklé restaurace (penzionu, motorestu, …). Vymyslete název tohoto zařízení, adresu a uveďte další údaje, které by přiměly zákazníky k návštěvě. Plakát vhodně graficky dotvořte. Užijte maximum místních názvů.

str. 48, cv. 6
Na některém z mapových portálů (www.mapy.cz, maps.google.com) vyhledejte některé obce a sídliště uvedené v tomto cvičení. Omezte se např. na svůj kraj apod. Obce poté seřaďte podle velikosti (počtu obyvatel) a zpracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace do grafu.

str. 48, cv. 10
Pro své spolužáky (popř. pro spolužáky z nižších ročníků) vytvořte na vhodném digitálním zařízení s využitím aplikace pro tvorbu tabulek podobnou osmisměrku (šestisměrku, čtyřsměrku), která bude obsahovat místní názvy a popř. tajenku. Osmisměrky poté vytiskněte, vyměňte si je se spolužákem a vyluštěte, popř. věnujte mladším spolužákům.

str. 50, cv. 13
Vyberte si jedno zvíře ze cvičení a na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte informační leták o tomto zvířeti. Na internetu zjistěte zejména informace o tom, kde zvíře žije a k čemu se v dané zemi využívá (čím je prospěšné, jaký z něj mají lidé užitek). Z volných dostupných zdrojů vložte jeho fotografii (popř. vložte vlastní fotografii, pokud ji máte). Jednotlivé letáky nakonec prezentujte ve třídě.

str. 50, cv. 15
Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace zpracujte projekt na téma „Amerika“. Protože je to příliš široké téma, vyberte si jen to, co vás zajímá, např. vodstvo, pohoří, povrch, státy, města, obyvatelstvo, průmysl, jídlo, … Úkol doplňte fotografiemi nebo obrázky, můžete se inspirovat také dokumentem „Nádherná Amerika“, který je k zhlédnutí na webových stránkách České televize (https://www.ceskatelevize.cz/porady/12100793738-nadherna-amerika/). Jednotlivé projekty si potom ve třídě představte.

2. Procvičování pravopisu

Skupiny bě/bje, pě, vě/vje, mě/mně

str. 53, cv. 7
Přečtěte si text cvičení. Poté na webových stránkách České televize, https://edu.ceskatelevize.cz/video/2322-mesic-kde-se-vzal-a-proc-je-pro-nas-dulezity, zhlédněte video o Měsíci. Porovnejte údaje ze cvičení a údaje z videa. Údaje, které jste se dozvěděli ve videu a nebyly v textu učebnice, zaznamenejte do myšlenkové mapy. Vytvořte ji na vhodném digitálním zařízení pomocí vhodného editoru.

Příklad dostupných zdrojů:
https://coggle.it,
https://www.mindomo.com,
https://www.popplet.com,
https://bubbl.us,
https://www.wisemapping.com.

Předpony s-/se-, z-/ze-, vz-/vze-
Předložky s/se, z/ze

str. 54, cv. 6a)
Na internetu vyhledejte fotografie s podzimní tematikou. Pracujte pouze s volnými zdroji fotografií. Na vhodném digitálním zařízení pomocí vhodné aplikace pro práci s obrázky vytvořte podzimní koláž.

Psaní i/í, y/ý po obojetných souhláskách

str. 55, cv. 2
Vyberte si jedno přísloví ze cvičení. Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace jej ztvárněte libovolným způsobem (jako komiks, koláž, plakát, …). Poté svou práci prezentujte. Poznali vaši spolužáci, které přísloví jste zpracovali?

III. Význam slova a nauka o slovní zásobě

1. Význam slova

Slovo, sousloví, rčení

str. 57, cv. 3
Vyberte si jedno slovo ze cvičení. Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte myšlenkovou mapu. Uprostřed myšlenkové mapy bude slovo nadřazené slovu, které jste si vybrali. V jednotlivých ramenech budou slova podřazená a vzájemně souřadná. Pokuste se jich vymyslet co nejvíce. Jednotlivé myšlenkové mapy poté prezentujte ve třídě.

str. 58, cv. 7

Vyberte si jedno sousloví z tabulky. Na internetu k němu zjistěte další informace. Tyto informace předneste v cca deseti větách. Svůj projev zachyťte na vhodné záznamové zařízení (videokamera, chytrý mobilní telefon, …). Záznam poté prezentujte ve třídě tak, že spolužákům neprozradíte, které sousloví jste si vybrali. Z vašeho projevu by to mělo být zřejmé a spolužáci by to měli uhodnout. Pokud tomu tak není, diskutujte společně o tom, co by se dalo vylepšit apod.

str. 59, cv. 9
Rozdělte se do dvojic. Každá dvojice si vybere jedno přísloví, které ztvární v podobě krátké scénky (pantomimy). Své podání zachytí na vhodné záznamové zařízení. Jednotlivé scénky poté prezentujte ve třídě. Ostatní hádají, o které přísloví se jedná.

S pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam uvedených přísloví.

Slova jednoznačná a mnohoznačná

str. 59, cv. 2
Vyberte si jedno slovo ze cvičení a promyslete si, ve kterých významech se vyskytuje. Informace můžete hledat také na internetu, např. s pomocí Internetové jazykové příručky. Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace zpracujte úkol graficky, a to tak, že vytvoříte např. obrázkovou myšlenkovou mapu, v jejímž středu bude uvedené slovo, které jste si zvolili, do ramen vložíte obrázky jednotlivých významů tohoto slova. Myšlenkové mapy nakonec prezentujte ve třídě.

Synonyma, antonyma, homonyma

Antonyma – slova opačného významu (opozita)

str. 60, cv. 1
Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte pexeso opozit. Na internetu hledejte obrázky (fotografie) vyjadřující opačné skutečnosti (např. slunečno – zataženo, malý dům – velký dům, den – noc apod.). Vložte je do aplikace pro práci s textem, vytiskněte, rozstříhejte a hrajte jako pexeso.

Homonyma – slova souzvučná

str. 61, cv. 1
Vyberte si jedno slovo ze cvičení a s pomocí Internetové jazykové příručky najděte všechny jeho významy. Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace sestavte koláž z obrázků (fotografií) významů vybraného slova. Jednotlivé koláže si ve třídě prohlédněte a diskutujte, zda opravdu vyjadřují daný význam slova a zda některý z významů nechybí. Zamyslete se nad tím, kde je možné významy daného slova vyhledat.

Odborné názvy

str. 61, cv. 1
Vyberte si jeden termín ze cvičení a přiřaďte ho k oboru, z něhož pochází. Poté na vhodném digitálním zařízení s pomocí editoru pro tvorbu myšlenkových map vytvořte myšlenkovou mapu oboru a termínů, které se v něm používají (např. *fotbal – faul, gól,*

***rozhodčí, protivník*, …). Lze si zvolit i jiný obor a termíny, než které jsou uvedené v učebnici.**

2. Stavba slova a slovotvorný rozbor

Procvičování učiva

str. 63, cv. 7
Vyberte si jednu dvojici slov ze cvičení a určete jejich společný kořen (popř. vyučující zadá další slova). Poté na vhodném digitálním zařízení s pomocí editoru pro tvorbu myšlenkových map vytvořte myšlenkovou mapu, uprostřed níž bude daný kořen, v jednotlivých ramenech pak slova příbuzná.

3. Slovní zásoba

Slovní zásoba a způsoby jejího obohacování

str. 64, cv. 2
S pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) zkuste určit, jakým způsobem se obohatila česká slovní zásoba o slova uvedená ve cvičení. Lze to s pomocí IJP určit u všech slov?

Odvozování

str. 65, cv. 5
Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace ztvárněte libovolným způsobem rozdíl mezi uvedenými dvojicemi slov (popř. dle zadání vyučujícího zvolte jiné dvojice slov). Své nápady si poté ve třídě představte a diskutujte o správnosti zpracování.

Odvozování podstatných jmen

str. 66, cv. 6
Splňte úkol podle zadání v učebnici, např. jako koláž z obrázků s popisky přípon. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

Odvozování přídavných jmen

str. 67, cv. 4
Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace ztvárněte libovolným způsobem rozdíl mezi uvedenými dvojicemi slov (popř. dle zadání vyučujícího zvolte jiné dvojice slov). Své nápady si poté ve třídě představte a diskutujte o správnosti zpracování.

Odvozování sloves

str. 67, cv. 4
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

Skládání

str. 68, cv. 1a)
Na webovém portálu https://atlas.mapy.cz zkuste vyhledat odpovědi na otázky ze cvičení. Pracujte společně, popř. i jednotlivě a odpovědi poté mezi sebou diskutujte.

str. 68, cv. 3a)
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro tvorbu tabulek.

Zkracování

str. 69, cv. 2
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Význam zkratek ověřte na internetu. Se kterými internetovými zdroji budete pracovat?

str. 69, cv. 6
Na internetu vyhledejte píseň Zkratky od Ivana Mládka. Společně si ji zazpívejte a zkuste vysvětlit význam všech zkratek užitých v písni.

str. 69, cv. 9
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace a s internetem.

IV. Skladba

1. Stavba větná

Věty jednočlenné a dvojčlenné, větné ekvivalenty

str. 71, cv. 4
Na webových stránkách České televize, https://edu.ceskatelevize.cz/video/5042-detsky-hlad-a-hladoveni, zhlédněte video o hladu a hladovění dětí v různých částech naší planety. Poté získané údaje uspořádejte do grafu. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

Druhy vět a větných ekvivalentů podle funkce

str. 72, cv. 4
Vyberte si jednu situaci uvedenou ve cvičení a sehrajte ji (nejlépe ve dvojicích) jako scénku. Zachyťte se při tom na vhodné záznamové zařízení (videokamera, mobilní telefon, …). Své záznamy poté ve třídě porovnejte. Řikejte, co se vám povedlo, co méně, co je třeba vylepšit, ...

2. Přísudek

Přísudek slovesný, přísudek slovesný složený (způsobová a fázová slovesa)

str. 74, cv. 3
Rozdělte se do dvojic, vymyslete a sehrajte scénku, v níž použijete pouze věty se slovy *moci, smět, muset, mít, chtít*. Zachyťte se při tom na vhodné záznamové zařízení (diktafon, mobilní telefon, …). Své záznamy poté ve třídě porovnejte. Řekejte, co se vám povedlo, co méně, co je třeba vylepšit, ...

Přísudek jmenný se sponou a beze spony

str. 75, cv. 4
Roald Dahl patří mezi nejpopulárnější autory světové literatury. Na internetu se poučte o jeho tvorbě. Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte plakát, který by zval k přečtení, popř. zhlédnutí některého z jeho děl (např. v rámci divadelního představení). Plakát vhodně graficky ztvárněte, využijte fotografie z volných dostupných zdrojů. Plakáty poté prezentujte ve třídě.

Příklad dostupných zdrojů:
https://ct24.ceskatelevize.cz/tema/roald-dahl-19094;
https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/kultura/tovarna-na-cerny-humor-pred-100-lety-se-narodil-roald-dahl-109588;
https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/kultura/roald-dahl-vymyslel-i-kouzelnou-tovarnu-na-cokoladu-218776.

3. Podmět

Podmět vyjádřený a nevyjádřený, všeobecný

str. 77, cv. 2
Na webových stránkách České televize, https://edu.ceskatelevize.cz/video/5419-erupce-sopky, zhlédněte video o erupci sopek. Poté do vět vyberte (zaškrtněte) vhodná slova.

Vesnici Armero v **() Ekvádoru**, **() Peru**, **() Kolumbii** smetla z povrchu sopka Nevado del Ruiz. Erupce rozpustila **() 5%**, **() 8 %**, **() 12 %** ledovce na vrcholku vulkánu, obří **() lávotok**, **() bahnotok**, **() pískotok** zaplavil vesnici. Zahynulo téměř **() 32 tisíc lidí**, **() 23 tisíc lidí**, **() 320 tisíc lidí**. Erupce sopek se prozrazují několika způsoby: **() seizmickou aktivitou**, **() kouřem**, **() elektromagnetismem**, **() lávou**, **() bahnem**, **() geologickými deformacemi**. Příčinou výbuchů jsou **() plyny**, **() láva**, **() otřesy Země**. Nejdůležitější sopečný plyn je **() oxid uhličitý**, **() oxid dusný**, **() oxid siřičitý**. Tento plyn se při styku s magmatem dobře rozpouští, takže když se magma dere nahoru, **() stoupá**, **() klesá** spolu s ním. Po změření emisí tohoto plynu mohou vědci spočítat, kolik **() plynu**, **() kouře**, **() magmatu** se dere na povrch, a tedy předpovědět, jak blízko je **() výbuch**, **() erupce**, **() zemětřesení**.

Na webovém portálu https://atlas.mapy.cz si nastavte mapu „Desková tektonika a vulkanismus“ a vyhledejte alespoň pět aktivních pevninských a pět aktivních podmořských sopek, které jsou nejblíže naší zemi.

4. Shoda přísudku s podmětem

str. 80, cv. 1
S pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam slov, kterým nerozumíte.

str. 81, cv. 3
Na webových stránkách České televize, https://edu.ceskatelevize.cz/video/5103-diktat-se-zdenkem-sverakem-2012, zhlédněte video s diktátem Zdeňka Svěráka. Věty podle diktátu zapište a poté si je podle videa i zkontrolujte. Diskutujte o tom, jak jste byli úspěšní. Diktát je tematicky zaměřen k textu cvičení. Povídejte si o tom, co nového jste se z diktátu dozvěděli.

Znáte nějakou záchrannou stanici živočichů? Vyhledejte její webové stránky a poučte se o tom, jak zde živočichům pomáhají, popř. co pro ně můžete udělat vy sami.

5. Předmět

Předmět

str. 83, cv. 2
Znáte Velkou kočičí pohádku? Zkuste ji převyprávět. Pokud pohádku neznáte, zkuste ji vymyslet. Potom svá vyprávění porovnejte s originálním znění pohádky – můžete jej zhlédnout na webových stránkách České televize: https://edu.ceskatelevize.cz/video/11881-pohadky-bratri-capku-kocici-pohadka.

Podle vyprávění Jůru nakreslete – pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Své obrázky mezi sebou porovnejte. V čem se shodují a v čem se liší?

Zamyslete se a řekněte, koho ve videu představovali herci-vypravěči pohádky. Koho představovala klubíčka vlny? Co symbolizovaly jejich barvy? K čemu herci používali příběhu židle?

Vedlejší věta předmětná

str. 84, cv. 4
Vyberte si jednu otázku ze cvičení a odpovězte na ni vedlejší větou předmětnou. Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace svou odpověď vhodně graficky ztvárněte. Své výtvory prezentujte ve třídě tak, že spolužákům neprozradíte, kterou otázku jste si vybrali. Měli by to z vašeho ztvárnění uhodnout a měli by poznat (uvést větu), jak jste na otázku odpověděli.

6. Příslovečné určení

Příslovečné určení místa a času

str. 87, cv. 2
Ze své databáze fotografií vyberte takovou, kterou by bylo možné popsat větami obsahujícími příslovečná určení místa a času. Fotografii prezentujte ve třídě a společně ji

popisujte příslušnými větami, popř. na vhodném digitálním zařízení s využitím aplikace pro tvorbu myšlenkových map vytvořte myšlenkovou mapu (fotografii umístěte do středu).

Vedlejší věty příslovečné místní a časové

str. 87, cv. 2
Vydejte se „po stopách“ některého známého spisovatele. Na internetu o něm zjistěte nějaké zajímavosti a popište jej převážně s využitím vedlejších vět příslovečných místních a časových. Spisovatel by měl být znám vašim spolužákům, neprozraďte však jeho jméno. Na základě vašeho popisu budou hádat, o koho se jedná.

Příslovečná určení příčiny, účelu, podmínky a přípustky

str. 89, cv. 1
Vyberte si nějakou významnou (neobvyklou, originální) stavbu naší země a seznamte s ní spolužáky (např. Ještěd, který je uveden ve cvičení). Úkol zpracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace jako plakát, referát, komiks, leták cestovní kanceláře, video apod. Pracujte s volnými dostupnými zdroji fotografií. Své práce poté prezentujte ve třídě.

Příklad dostupných zdrojů:
https://edu.ceskatelevize.cz/video/15648-zpravicky-jested;
https://edu.ceskatelevize.cz/video/12377-jested;
https://edu.ceskatelevize.cz/video/5651-liberecky-kraj-jested.

Příslovečná určení zřetele, původce děje, prostředku a společenství

str. 91, cv. 2
Na webových stránkách České televize, https://edu.ceskatelevize.cz/video/11445-netopyri-myty, zhlédněte video o netopýrech. Poté do vět vyberte (zaškrtněte) vhodná slova.

Netopýr je: () **myš s křídly**, () **samostatný druh živočicha**.
Netopýr je především: () **masožravec**, () **hmyzožravec**.
Netopýři: () **jsou**, () **nejsou** upíři.
Netopýrů se bát: () **musíme**, () **nemusíme**, protože na člověka: () **útočí**, () **neútočí**.
Netopýři: () **mohou**, () **nemohou** přenášet některé nemoci.
Při nevhodné manipulaci může netopýr člověka: () **poškrábat**, () **kousnout**.
Netopýři létají: () **převážně ve dne a někdy za svítání**, () **převážně v noci a někdy za soumraku**.
Netopýři visí hlavou dolů a: () **musí na to vynaložit spoustu energie**, () **bez dodání energie**.
Netopýr se orientuje pomocí: () **echolokace**, () **čichu**.

str. 92, cv. 4
Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte podobnou tabulku – můžete do ní zařadit i jiná přísloví, než která jsou uvedená v učebnici (přísloví hledejte na internetu). Tabulku poté rozstříhejte a vyměňte si se spolužákem. Sestavujte přísloví a určujte druh vedlejších vět.

7. Přívlastek

Přívlastek shodný a neshodný

str. 94, cv. 2
Na webovém portále https://atlas.mapy.cz vyhledejte Konžskou demokratickou republiku. Co všechno o ní lze na tomto portále zjistit? Diskutujte o tom.

Přívlastek postupně rozvíjející a několikanásobný

str. 96, cv. 2
Vyberte si jedno podstatné jméno z nabídky cvičení. Připojujte k němu přívlastky postupně rozvíjející a několikanásobné. Úkol zpracujte formou myšlenkové mapy na vhodném digitálním zařízení s využitím aplikace pro tvorbu myšlenkových map.

Vedlejší věta přívlastková

str. 97, cv. 2
Na webových stránkách České televize, https://edu.ceskatelevize.cz/video/13876-objevitel-krystof-kolumbus, zhlédněte video o Kryštofu Kolumbovi. Poté si na některém z mapových portálů (www.mapy.cz, maps.google.com) ukažte místa, o kterých se ve videu hovoří. Video si přehrajte dvakrát. Vlastními větami zkuste říct, co jste si zapamatovali. Ve svém vyprávění používejte vedlejší věty, s nimiž jste se už seznámili.

8. Doplněk

Doplněk

str. 99, cv. 2
Na webových stránkách České televize, https://edu.ceskatelevize.cz/video/7562-doplnek-pro-9-tr, zhlédněte video přibližující učivo o doplňku. Poté diskutujte o tom, co jste věděli, co jste se naučili nového apod.

11. Větné členy několikanásobné

str. 104, cv. 2
Vyberte si jeden ekosystém, o kterém jste se učili v přírodopise, např. voda, les, louka, pole, mokřad, … Poté je na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace zpracujte tak, abyste jej maximálně přiblížili např. mladším spolužákům. Pracujte s fotografiemi, obrázky, barvami apod. Do textu (popisků) zařaďte alespoň deset větných členů několikanásobných. Svou práci prezentujte ostatním.

Příklad dostupných zdrojů:
https://edu.ceskatelevize.cz/hledani?q=ekosyst%C3%A9my&tab=videa.

12. Tvoření vět

str. 105, cv. 6a)
Na webových stránkách České televize, https://edu.ceskatelevize.cz/hledani?q=ekosyst%C3%A9my&tab=videa, zhlédněte video s další pohádkou Jana Wericha. Poté se pokuste napsat podobnou pohádku. Používejte různé větné členy. Některé pohádky si ve třídě přečtěte, popř. můžete je zachytit na vhodné záznamové zařízení (videokamera, chytrý mobilní telefon, …) a poté je představit spolužákům. Inspirujte se přednesem Jana Wericha ve videu, tj. zaměřte se na správnou výslovnost, důraz, tempo, sílu hlasu, přednes, …

13. Stavba textová

str. 106, cv. 3
Zpracujte úkol podle zadání v učebnici. Příběh, který vytvoříte, zachyťte na vhodné záznamové zařízení (videokamera, chytrý mobilní telefon, …) a prezentujte jej ostatním. Poté diskutujte, jak se vám podařilo úkol splnit a zda jste dodrželi zadání.

str. 107, cv. 7
Zpracujte úkol podle zadání v učebnici. Úryvek z pohádky zachyťte na vhodné záznamové zařízení (videokamera, chytrý mobilní telefon, …) a prezentujte jej ostatním. Zkuste vytvořit takovou hádanku, která nebude jednoznačná na první pohled, avšak dodržte pravidlo, že se bude jednat o pohádku, kterou všichni znají.

str. 107, jazykový rozbor
Zahrajte si na ochotníky. Vyberte si některou Čapkovu hru a sehrajte z ní část jako scénku. Na internetu vyhledejte záznam některé z Čapkových her a inspirujte se jím.

Příklad dostupných zdrojů:
https://edu.ceskatelevize.cz/video/15738-capkuv-hordubal-v-narodnim-divadle;
https://edu.ceskatelevize.cz/video/6912-rozlety-a-pady-narodniho-divadla-ze-zivota-hmyzu;
https://www.mestskadivadlaprazska.cz/inscenace/1797/bila-nemoc/;
https://www.youtube.com/watch?v=oQwvPyVkci8.

V. SLOH A KOMUNIKACE

1. Vypravování

str. 109, cv. 1a)–b)
Splňte úkoly podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

f) Na internetu zjistěte další informace a zajímavosti o indiánech. Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte poutavý plakát, který bude obsahovat vámi zjištěné informace a zajímavosti ze života indiánů. Plakáty nakonec prezentujte ve třídě.

str. 109, cv. 2a)

Přečtěte si text v učebnici a podle návodu zkuste čaj připravit; můžete připravit i jiný druh čaje (sypaný), než je uvedeno v učebnici (příprava se může lišit), popř. připravte zcela jiný nápoj. Zaznamenejte se při tom na vhodné záznamové zařízení (videokamera, mobilní telefon, …), záznam poté zhlédněte. V záznamu neprozraďte, jaký nápoj připravujte, nechte spolužáky hádat.

c) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

str. 110, cv. 3a)
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Poté na internetu vyhledejte jiný (zajímavý) text a na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace jej podobným způsobem jako v učebnici „rozstříhejte“ a jednotlivé části přeházejte. Nakonec si text vyměňte se spolužákem a zkuste jej znovu sestavit.

b) K sestavenému text vymyslete a dopište název.

d) S pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam slova „podobenství“.

e) S pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam slovního spojení „umýt si nad něčím ruce“.

str. 111, cv. 4a)
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

str. 112, cv. 7a)
Přečtěte text, rozdělte si role a scénku zdramatizujte. Zaznamenejte se při tom na vhodné záznamové zařízení (videokamera, mobilní telefon, …), záznam poté zhlédněte. Pokud jste zhlédli film, porovnejte své pojetí scénky se scénou z filmu. V čem se shodují a v čem se liší?

b) S pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam slovního spojení „betlémské světlo“.

d) Na internetu vyhledejte recenze filmu *Betlémské světlo*. Sesedněte se do kroužku a společně si sdělte informace, které jste našli. Pokud jste film viděli, připojte vlastní postřehy, popř. vlastní recenzi. Nakonec řekněte, co je recenze. Čím se vyznačuje? Jaké jsou její typické znaky?

str. 113, cv. 10a)
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Komiksy si poté ve třídě představte a porovnejte. Sledujte, jakým způsobem se s tématem vypořádali vaši spolužáci.

c) Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte plakát, který podává nejdůležitější informace o daném literárním žánru. Můžete uvést ukázky z jiných děl, vložit ilustrace apod. Plakát by měl být poutavý i graficky. Jednotlivé plakáty si poté ve třídě představte.

str. 114, cv. 11c)
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

e) S pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam slovního spojení „noční motýl“.

str. 114, cv. 12a)
S pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam slovních spojení.

str. 116, cv. 16a), c)
S pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam uvedených přísloví a slova „frgál“.

b) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

str. 117, cv. 18f)
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Pracujte s uvedenými zdroji v jejich elektronické podobě. Jednotlivé příběhy si poté ve třídě přečtěte, popř. je zdramatizujte (se zachycením na vhodné záznamové zařízení).

2. Popis

Popis

str. 118, cv. 1
Inspirujte se ukázkou popisu v učebnici. Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace napište podobný popis (houby, rostliny, živočicha, elektrického spotřebiče, …). Popis doplňte fotografií nebo ilustrací. Některé popisy si ve třídě přečtěte.

Popis prostý

str. 119, cv. 1b)
Prohlédněte si fotografii u tohoto cvičení a pouze na základě fotografie (aniž byste četli text) napište popis ledňáčka. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Poté porovnejte svůj popis s popisem v učebnici a splňte úkol b) podle zadání v učebnici. Následně na internetu vyhledejte další zajímavosti o ledňáčkovi a obohaťte jimi svůj popis. Některé popisy si ve třídě přečtěte.

e) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Potřebné informace hledejte na internetu.

str. 120, cv. 5a)–c)
Splňte úkoly podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Robota nemusíte jen kreslit, můžete jej také postavit ze stavebnice nebo

vytvořit z modelovací hmoty, z přírodnin aj. V tomto případě svého robota vyfoťte. Poté obrázek nebo fotografii vložte do aplikace pro práci s textem a připojte popis robota. Kromě toho, že popíšete, jak vypadá, připojte i popis toho, co všechno umí, čím může být lidem prospěšný apod. Vytvořte poutavý reklamní leták, který by čtenáře přiměl k pořízení vašeho robota. Jednotlivé letáky si ve třídě představte.

Popis uměleckého díla

str. 121, cv. 1
Inspirujte se popisem slavného obrazu Sandra Botticelliho v učebnici. Poté na internetu vyhledejte jiný obraz, který je vám blízký nebo který se vám líbí, popř. vyfoťte svůj oblíbený obraz, který máte např. v pokoji, a popište jej. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Dbejte na to, aby popis obsahoval všechny náležitosti. Některé popisy si ve třídě přečtěte. Zhodnoťte, zda obsahují všechny důležité části popisu, popř. doplňte, co chybí.

f) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte s internetem.

str. 123, cv. 4
Pozorně si prohlédněte obraz Salvadora Dalího. Obraz zkuste pojmenovat. Poté na internetu vyhledejte jeho oficiální název. Následně obraz vložte do aplikace pro práci s textem. (Přemýšlejte, jak to udělat, abyste neporušili autorská práva.). Připojte splnění úkolů b)–g) z učebnice. Některá vypracování těchto úkolů si ve třídě představte.

str. 124, cv. 5c)
Na internetu vyhledejte, kde se dané sochy nacházejí. Ukažte si je na mapě, využijte některý z mapových portálů (www.mapy.cz, maps.google.com), v němž si nastavíte turistickou mapu.

e) S pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam slova „atribut“.

g) Ve svém okolí najděte sochu světce. Vyfotografujte ji. Fotografii poté vložte do aplikace pro práci s textem a připojte popis sochy vytvořený podle pravidel psaní popisu uměleckého díla.

str. 125, cv. 9a)
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

str. 125, cv. 10a)
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Fotografii vámi vybrané architektonické památky hledejte na internetu, popř. použijte vlastní fotografii.

c) Pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam slova „architektura“.

Líčení

str. 126, cv. 1e)
Pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam slov „píď“ a „tvrďák“.

str. 126, cv. 2
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Připojte fotografii předmětu, který popisujete (fotografie vybírejte z volných dostupných zdrojů na internetu nebo pořiďte vlastní fotografii).

str. 127, cv. 5
Splňte úkoly a)–d) podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Jednotlivá vypracování si ve třídě představte.

Popis pracovního postupu

str. 128, cv. 1a)
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Poté bábovku podle vámi vypracovaného popisu upečte. Postup práce zachyťte na vhodné záznamové zařízení (videokamera, mobilní telefon, …), záznam poté zhlédněte a své upečené výtvory přineste k ochutnání svým spolužákům. Diskutujte o tom, jak to dopadlo. Byl váš popis správný a výsledek podle vašich představ?

str. 128, cv. 3
Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte vlastní piktogram, který něco přikazuje, zakazuje, povoluje/nepovoluje.

str. 129, cv. 4
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

str. 129, cv. 5c)
Pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam slova „trvalka“.

d) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

str. 130, cv. 8
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. K popisu přiložte fotografii svého výrobku, popř. video přinášející průběh výroby. Nakonec své práce představte ostatním.

str. 131, cv. 9b)
Pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam uvedených termínů.

str. 131, cv. 12a)–d)
Splňte úkoly podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace a Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz). V případě

popisu vlastní laboratorní práce (pokusu) doplňte svůj popis fotografiemi dokládajícími její průběh.

str. 132, cv. 14
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Výstupem bude plakát, který bude kromě popisu významnou měrou obsahovat i grafickou složku. Snažte se o poutavé a originální zpracování.

3. Charakteristika

str. 133, cv. 1d)
Pečlivě si přečtěte text v učebnici a poté vymyslete skřítkovu řeč. Touto řečí proneste několik vět na libovolné téma vztahující se ke skřítkovi. Zachyťte se při tom na vhodné záznamové zařízení (diktafon, mobilní telefon, …). Své záznamy poté ve třídě porovnejte. Říkejte, co se vám povedlo, co méně, co je třeba vylepšit, ...

str. 133, cv. 2a)–c)
Každý žák ve třídě si vymyslí jednoho skřítka / jedno strašidlo a popíše ho podle návodu v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Popis doplňte obrázkem – můžete ho nakreslit ve vámi vybrané aplikaci nebo třeba sestavit z různých obrázků jako koláž. Obrázek připojte k textu. Jednotlivé texty poté vytiskněte a svažte. Vznikne třídní atlas strašidel. Atlas vhodně pojmenujte.

str. 134, cv. 4d)
Na vhodném digitálním zařízení s pomocí vhodné aplikace vytvořte obraz (koláž) spolužáka ve stylu Guiseppa Arcimbolda. Poté ve třídě uspořádejte výstavu obrazů.

e) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte s internetem.

str. 136, cv. 11
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Úkol doplňte fotografií (vybírejte z volných dostupných zdrojů).

str. 136, cv. 14
Vybere si jedno rčení a na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace jej nějak zajímavě a originálně ztvárněte. Jednotlivé práce si ve třídě představte.

str. 137, cv. 15
Na internetu vyhledejte fotografii známého vojevůdce, mořeplavce, alchymisty apod. Podle fotografie vytvořte vnější charakteristiku osoby. Na internetu vyhledejte další informace a napište podle nich charakteristiku vnitřní. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

str. 138, cv. 16
Podle příkladu v učebnici vytvořte koláž, která vás charakterizuje. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Jednotlivé koláže si ve třídě představte a diskutujte o tom, zda vás skutečně vystihují.

4. Životopis

str. 139, cv. 1b)
Na základě životopisu uvedeného ve cvičení napište vlastní životopis, avšak zpracovaný v bodech, tzv. strukturovaný. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

c) Na internetu vyhledejte název skutečného životopisu, který sepsal sám Karel IV.

str. 140, cv. 2a)–d)
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Některé životopisy si poté ve třídě přečtěte. Posuďte, zda obsahují vše, co by obsahovat měly. Pokud některé součásti životopisu chybí, zjistěte, kde se stala chyba (např. se zamyslete nad tím, zda byl dotazník sestaven správně apod.).

5. Pozvánka

str. 141, cv. 3a)–c)
Z nabízených možností si vyberte jedno téma pozvánky a pozvánku vytvořte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

6. Žádost

str. 142, cv. 1f)
Pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam slova „celiakie“. Na internetu vyhledejte další informace o celiakii. Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte plakát, který by poučil veřejnost o tomto onemocnění. Plakáty vyvěste na nástěnkách školy.

str. 143, cv. 5a)
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Některé žádosti si ve třídě představte.

7. Výtah

str. 144, cv. 1b)–c)
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Některé výtahy si ve třídě přečtěte jako příklad. Diskutujte o tom, v čem se liší výtah od původního textu.

e) Pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam slova „guvernér“.

str. 145, cv. 4
Vyberte si jeden film, z něhož jste si oblíbili hlášky. Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace úkol zpracujte. Můžete např. vytvořit komiks z vlastních obrázků či fotografií z filmu nebo vytvořte plakát, který láká ke zhlédnutí daného filmu

(vložte fotografii filmu a nejvtipnější hlášky). Snažte se o maximálně kreativní grafické zpracování. Pokud budete vybírat fotografie z internetu, chovejte se tak, abyste neporušovali autorská práva.

str. 146, cv. 6f)
Na internetu vyhledejte patrony českých hor. Poté si jednoho vyberte a na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace zpracujte heslo z encyklopedie. Text doplňte vlastní ilustrací nebo fotografií daného patrona hor (vybírejte z volných dostupných zdrojů).

str. 147, cv. 7c)
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

str. 148–149, cv. 9d)
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Mluvený projev zachyťte na vhodné záznamové zařízení (videokamera, mobilní telefon apod.), záznam poté zhlédněte. Říkejte, co se vám povedlo, co méně, co je potřeba ještě vylepšit.

str. 149, cv. 10
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte s internetem. Stačí, když vyberete jeden knižní trailer, který vás nejvíce zaujme. Jednotlivé trailery sdílejte se spolužáky. Říkejte, proč jste si vybrali právě tento trailer, co vás zaujalo apod.

KOMUNIKAČNÍ A MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Oddíl o komunikační a mediální výchově je nově předřazen před ostatními kapitolami učebnice. Témata jako komunikace, její funkce a typy, mediální komunikace, manipulace a možnosti, jak se jí lze bránit, prolínají celým učivem a žáci by tak měli mít možnost seznámit se s nimi ještě před samotnou prací v učebnici. Modré QR kódy, které naleznete v obou těchto oddílech, odkazují na pracovní listy, s jejichž pomocí mohou žáci dále rozvíjet své komunikační schopnosti. Modré QR kódy, pod nimiž se nacházejí další cvičení věnující se těmto specifickým tématům, naleznete také průběžně v celé učebnici.

1. KOMUNIKACE A MY

KOMUNIKACE A ZPŮSOBY KOMUNIKACE

qr.nns.cz/83a8

Komunikace je **dorozumívání mezi lidmi**. Slouží také k utváření mezilidských vztahů. Lidé se mezi sebou dorozumívají **různými způsoby**. Nejběžnější a nejrozšířenější schopností je **domluvit se pomocí slov**.

1. Slovní (verbální) komunikace

– dorozumívání **prostřednictvím slov** (mluvených nebo psaných)
– typický příklad: **rozhovor** (dialog)
– **písemná komunikace**
  – nabízí možnost promyšlené odpovědi
  – je flexibilní, rychlá, pohodlná
  – může však chybět osobní kontakt, může docházet k nedorozuměním
  – např. přes telefon, chat, e-mail, …
– **osobní komunikace**
  – nabízí bohatší a intenzivnější zážitek, protože zahrnuje neverbální prvky a okamžitou reakci mluvčích
  – posiluje mezilidské vztahy – vytváří hlubší emocionální spojení mezi mluvčími

Obě formy komunikace mají své místo a mohou se vzájemně doplňovat.

2. Mimoslovní (neverbální) komunikace

– dorozumívání pomocí **gest** a **mimiky**, např. pohybem těla, poklepáním na rameno, pokývnutím hlavou, výrazem obličeje, …

ÚSPĚŠNÁ KOMUNIKACE

qr.nns.cz/fa2b

Úspěšnost každé **komunikace** závisí především na schopnostech jedinců komunikovat s ostatními lidmi.

Základní požadavky úspěšné komunikace:
– funkčnost (projev odpovídá komunikační situaci),
– věcná i jazyková správnost a výstižnost,
– srozumitelnost a logické vyjadřování,
– braní zřetele na schopnosti adresáta,
– slohová a jazyková vytříbenost,
– kreativita vyjádření aj.

Bariéry úspěšné komunikace:

na straně mluvčího
– logopedická nesrozumitelnost projevu,
– užívání slov, kterým druhá strana nerozumí,
– netrpělivost, spěch,
– ironie aj.

na straně adresáta
– neschopnost naslouchat,
– nepozornost, netrpělivost,
– skákání do řeči,
– polemizování v nevhodnou dobu aj.

ASERTIVITA VS. AGRESIVITA

qr.nns.cz/180a

Pokud dojde při rozhovoru k **neshodě**, reagují lidé různě. Někdo se začne chovat **agresivně**, bezohledně prosazuje jen **svůj vlastní názor** a **zájem**, na ostatní nebere ohled. Někdo se naopak bojí vyslovit svůj názor, nedokáže druhému říci ne a raději **ustoupí**.

Opakování učiva 6. ročníku – test č. 1 – naleznete pod tímto QR kódem:

qr.nns.cz/f8ae

qr.nns.cz/be92

7-55 Cesky jazyk 7_29-01-2025.indd 6 31.01.2025 16:41:36
Výtažková azurová Výtažková purpurová Výtažková žlutá Výtažková černá

2. MÉDIA A MY

CO JSOU TO MÉDIA A JAK NÁS OVLIVŇUJÍ?

qr.nns.cz/bbd2

Média jsou **komunikační prostředky**, které umožňují **přenos informace** mezi nejméně dvěma stranami. Nabízejí nám informace, na základě kterých **si utváříme představu** o světě, formují naše hodnoty a ovlivňují naše pocity, **názory** a **životní styl**. Ne vždy však **zobrazují skutečnost přesně** – snaží se **upoutat** naši pozornost a získat si nás.

1. Masmédia (masová média, hromadné sdělovací prostředky)

– **oslovují velký počet** lidí
– patří mezi ně zejména: televize, rozhlas, noviny, časopisy, internet, film, fotografie ad.
– **sdělují a šíří informace**, nabízejí kulturní a zábavné pořady
– zahrnují **reklamu**
– hrají významnou roli **během mimořádných událostí** – důležitost rychlé, přesné a pravdivé informovanosti obyvatel

2. Seriózní a bulvární média

– **seriózní média** – snaha o **informovanost obyvatel**, dbají na **věcnost** a **objektivnost**
– **bulvární média** – snaha především o to, aby v nás **vyvolala emoce**; bývají **povrchní**, zaměřená na **senzace a skandály**

VEŘEJNOPRÁVNÍ vs. SOUKROMÁ MÉDIA

qr.nns.cz/587b

Veřejnoprávní média

– mají **sloužit široké veřejnosti**
– jejich fungování je dáno zákonem
– jsou financována z veřejných prostředků
– jejich úkolem je vytvářet vyváženou nabídku pořadů pro všechny skupiny obyvatel a **rozvíjet jejich kulturní a společenské povědomí**
– příklad veřejnoprávních médií v ČR: **Česká televize** (**ČT**), **Český rozhlas** (**ČRo**), **Česká tisková kancelář** (**ČTK**)

Soukromá média

– v ČR je **většina médií soukromá**
– provozována za účelem získání **zisku** nebo za účelem **ovlivnění názorů** ve společnosti
– zprostředkovávají informace **povrchnější formou**, zaměřují se spíše na zábavné pořady
– snaha o co nejvyšší sledovanost – zdrojem jejich příjmů je především **reklama**

MANIPULACE A REKLAMA

qr.nns.cz/5146

Zprávy by měly být **neutrální** a **objektivní**. Někteří autoři je však záměrně publikují takovým způsobem, aby nás ovlivnili. Nenápadně nám v textu **podsouvají** nějaké **přesvědčení**.

Manipulace

– **vědomé** vytváření mediálního zkreslení
– měli bychom si všímat, co chce vlastně autor sdělit a zda používá nějaké prostředky k tomu, aby s námi **manipuloval**

Jak nás ovlivňuje reklama?

– **reklama** je **placené** sdělení, jehož cílem je **propagace** produktů, služeb, myšlenek, ...
– snaží se v nás **vzbudit dojem**, že věc, kterou představuje, potřebujeme, abychom se cítili dobře nebo aby nás okolí uznávalo
– chce nás přivést k tomu, abychom si danou věc **koupili** či uvedenou službu **využili**
– lidé si často ani **neuvědomí**, že jsou reklamou ovlivněni
– s reklamami se lze setkat **všude kolem nás**: na internetu, v tisku, v televizi, ve filmech, v rozhlase, na letácích, na reklamních předmětech, na ulici (na billboardech, na zastávkách MHD, na plakátech, ...)

qr.nns.cz/fa02

7-55 Cesky jazyk 7_29-01-2025.indd 7 31.01.2025 16:41:37
Výtažková azurová Výtažková purpurová Výtažková žlutá Výtažková černá

7-55 Český jazyk 7

Úkoly pod QR kódy ke str. 6–7

1. KOMUNIKACE A MY

QR kód 1 (qr.nns.cz/83a8): Komunikace a způsoby komunikace

S lidmi se potřebujeme navzájem **dorozumět** (komunikovat), sdělit si nejrůznější informace. **Komunikace** je tedy **dorozumívání mezi lidmi**. Slouží také k utváření mezilidských vztahů, přátelství, vzájemnému poznání. Pomocí komunikace jsme si navzájem bližší, vzniká mezi námi spojení, pochopení.

ZPŮSOBY KOMUNIKACE
Lidé se mezi sebou dorozumívají **různými způsoby**. Nejběžnější a nejrozšířenější je schopnost **domluvit se pomocí slov**.

SLOVNÍ (VERBÁLNÍ) KOMUNIKACE
Pokud se lidé mezi sebou dorozumívají **prostřednictvím slov** mluvených nebo psaných, jedná se o **slovní komunikaci**. Typickým příkladem slovní komunikace je **rozhovor** (dialog).

Písemná komunikace (např. přes telefon, chat, …) je flexibilní, rychlá, pohodlná a nabízí možnost promyšlené odpovědi, ale může chybět osobní kontakt a může docházet k nedorozuměním. Je ideální pro rychlou, formální nebo distanční komunikaci a také pro komunikaci s více lidmi.

Osobní komunikace nabízí bohatší a intenzivnější zážitek, protože zahrnuje neverbální prvky a okamžitou reakci mluvčích, posiluje mezilidské vztahy a vytváří hlubší emocionální spojení mezi mluvčími, ale může být méně flexibilní a náročnější na organizaci, obzvláště v případě, kdy se s komunikačním partnerem nacházíte daleko od sebe (např. každý žijete v jiném městě).

Obě formy komunikace mají své místo a mohou se vzájemně doplňovat.

MIMOSLOVNÍ (NEVERBÁLNÍ) KOMUNIKACE
Dorozumívání mezi lidmi však není omezeno pouze na slova. Někdy se i během běžného rozhovoru vyjadřujeme **jinak než pomocí slov** – pohybem těla, poklepáním na rameno, pokývnutím hlavou, výrazem obličeje apod. Komunikaci, při které nepoužíváme slova, ale jen **gesta** a **mimiku**, se proto říká **mimoslovní**.
Ke **zvláštním formám komunikace** řadíme **znakovou řeč pro neslyšící**, **slepecké Braillovo písmo**, **morseovku** (**Morseovu abecedu**) a **prstovou abecedu**.

---

1. Přečtěte si následující rozhovor. Zamyslete se nad jeho aktuálností. Poté zkuste odpovědět na otázky uvedené pod textem.

Martin: „Kubo, ty jsi na mě naštvaný? Včera jsem ti psal zprávu, jestli půjdeme odpoledne na to nové hřiště, a ty jsi mi odepsal jenom tečku."
Kuba: „Ne, vůbec nejsem naštvaný! Jenom jsem zrovna pomáhal tátovi skládat skříň a měl jsem plné ruce, tak jsem ti prostě poslal tečku na znamení, že jsem to četl a beru to na vědomí."
Martin: „No, mně to přišlo, jako že tě to vůbec nezajímá a nechceš se se mnou bavit. Působilo to hrozně chladně."
Kuba: „Vidíš, to je ta nevýhoda zpráv. Kdybychom se bavili normálně venku, viděl bys, že se usmívám a že tam chci jít. Příště ti radši zavolám."

a) Zanalyzujte, proč si Martin Kubovu zprávu (pouhou tečku) vyložil jako projev naštvanosti. Co všechno Martinovi v textové zprávě chybělo oproti osobní komunikaci (která zahrnuje okamžitou reakci a neverbální prvky), aby dokázal správně přečíst Kubovu skutečnou náladu?
b) Zamyslete se nad tím, jaké další mimoslovní prostředky mohl Kuba využít, kdyby se s Martinem bavil osobně. Vymyslete a předveďte ve dvojicích alespoň tři různé způsoby (např. pohybem těla, poklepáním na rameno nebo výrazem obličeje), kterými lze beze slov jasně vyjádřit nadšení z toho, že půjdou odpoledne na hřiště.

2. V jakých situacích preferujete osobní rozhovor (face to face) a kdy raději volíte písemnou komunikaci (např. chat, e-mail)? Uveďte alespoň tři příklady pro obě varianty a argumentujte, proč tomu tak je.
3. Písemná komunikace (např. chat) nabízí možnost promyšlené odpovědi. Osobní komunikace naopak vytváří hlubší emocionální spojení. Ve skupině vytvořte tabulku konkrétních životních situací (např. omluva za zpoždění, řešení vážného sporu, gratulace). U každé situace se shodněte, zda je vhodnější písemná, nebo osobní forma a svůj výběr argumentačně obhajte.
4. Mnohdy se dorozumíváme i výrazem obličeje či pohybem těla. Ve dvojici se zkuste po dobu tří minut dorozumívat na zadané téma (např. „plánování víkendového výletu") pouze pomocí mimoslovní komunikace. Nakonec zhodnoťte, jaké pocity to ve vás vyvolalo a nakolik jste si rozuměli.
5. Jak lze mimoslovně vyjádřit například nudu, zájem, nesouhlas nebo nervozitu? Předveďte tato gesta a výraz ve tváři spolužákům a diskutujte o tom, jak mohou nechtěná gesta a výraz tváře ovlivnit probíhající verbální komunikaci.
6. Obě formy komunikace (slovní i mimoslovní) se mohou vzájemně doplňovat. Navrhněte konkrétní případ (např. uspořádání třídní sbírky hraček pro děti v nemocnici), kde strategicky využijete jak skupinový chat (písemná komunikace), tak následné osobní setkání k dosažení nejlepšího výsledku.
7. Komunikace přes chat nebo e-mail je flexibilní a rychlá, ale může u ní docházet k nedorozuměním. Vzpomeňte si na situaci, kdy u vás kvůli psané zprávě vzniklo nedorozumění. Co chybělo k tomu, abyste se pochopili správně?
8. Po dobu pěti minut sledujte vybraný film nebo seriál se zcela ztlumeným zvukem. (Film/seriál si však po tuto dobu nahrávejte.) Poznamenejte si, co všechno jste o ději a pocitech postav dokázali vyčíst pouze z jejich mimiky a gest. Následně porovnejte se záznamem (se zapnutým zvukem) a zhodnoťte, jak jste byli ve svém odhadu úspěšní. Diskutujte ve dvojicích.

QR kód 2 (qr.nns.cz/fa2b): Úspěšná komunikace

Úspěšnost každé komunikace závisí především na schopnostech jedinců komunikovat s ostatními lidmi.

ZÁKLADNÍ POŽADAVKY KOMUNIKACE

1. Funkčnost – projev by měl odpovídat komunikační situaci.
2. Věcná správnost a výstižnost – volba vhodných jazykových prostředků.
3. Srozumitelnost a logické vyjadřování.
4. Adresnost – braní zřetele na věkové schopnosti, psychiku, schopnost abstraktního myšlení, gramotnost a rozhled adresáta.
5. Jazyková správnost – výslovnost, správnost mluvnická i pravopisná (v psané komunikaci).
6. Slohová a jazyková vytříbenost a vhodnost – logické stylizační a kompoziční uspořádání, odpovídající výběr jazykových prostředků, respektování požadavků stylové oblasti, slohového postupu a slohového útvaru (zejména v psané komunikaci).
7. Kreativita vyjádření – originálnost, neotřelost a novost projevu.
8. Vlastní vyjádření světonázorových, etických a estetických názorů.

Bariéry úspěšné komunikace	
Vysílající (mluvčí)	**Přijímající (adresát)**
nesrozumitelnost logopedická (poruchy a vady řeči)	neschopnost naslouchat
nesrozumitelnost obsahová (špatné formulování myšlenek)	nedostatečná znalost znakových kódů (např. jazyka, znakové řeči apod.)
užívání slov, kterým druhá strana nerozumí nebo slov, která mají několik významů	nepozornost (zejména při naslouchání)
neschopnost vžít se do situace druhé strany a poznat potřeby komunikačního partnera	neschopnost vžít se do situace druhé strany a poznat potřeby komunikačního partnera
netrpělivost a spěch	skákání do řeči
ironie a pohrdavé vyjadřování	zaujatost posluchačů
poučování	neschopnost „číst“ mimoslovní signály (gesta, pohledy očí, mimika)
přehánění	netrpělivost a spěch
	polemizování v nevhodnou dobu

---

1. Přečtěte si následující rozhovor. Zamyslete se nad jeho aktuálností. Poté zkuste odpovědět na otázky uvedené pod textem.
   Eliška: *(Nadšeně.)* „Matěji, představ si, co se mi dneska stalo! Byla jsem na tom výběru do florbalového týmu a trenér mi řekl, že mám velkou šanci...“
   Matěj: *(Hledí do mobilu a rychle ťuká do displeje.)* „Jo, jasně, to je super.“
   Eliška: „Ale poslouchej! On říkal, že jestli zapracuju na obraně, můžu hrát už v sobotním zápase. Akorát nevím, jak to stihnu natrénovat.“

Matěj: *(Skočí jí do řeči, stále „zírá“ do mobilu.)* „Počkej sekundu, teď nesmím umřít, hraju ten nový event... Tak to prostě zkusíš, ne? Vždyť o nic nejde.“
Eliška: *(Dotčeně.)* „O nic nejde? Vždyť ti říkám, že je to pro mě důležité! Ty mě vůbec nevnímáš.“
Matěj: *(Ironicky se ušklíbne.)* „Ale prosím tě, paní florbalistko, hned se neurážej, dělám přece dvě věci najednou.“

a) Zkuste vlastními slovy popsat, proč byla Eliška na konci rozhovoru rozzlobená a cítila se nedoceněně.
b) Už víte, že k bariérám na straně adresáta patří nepozornost, neschopnost naslouchat a skákání do řeči. Najděte v textu konkrétní místa, kde se Matěj těchto bariér dopustil.
c) Matěj na konci rozhovoru použil ironii. Zhodnoťte, jak použití ironie komunikaci ovlivnilo. Bylo to v této chvíli na místě?
d) Jak by se měl Matěj zachovat, pokud chtěl dodržet pravidla úspěšné komunikace, ale zároveň nutně potřeboval dohrát hru? Navrhněte, co mohl Elišce říct.
e) Diskutujte ve třídě: Jak často se setkáváte s tím, že při osobním rozhovoru někdo dává přednost mobilnímu telefonu? Co to vypovídá o jeho zřeteli k adresátovi?

2. K úspěšné komunikaci patří braní zřetele na schopnosti adresáta. Vyberte si složitější téma (např. jak funguje internet nebo pravidla oblíbené počítačové hry). Napište, jak byste toto téma vysvětlili šestiletému dítěti a jak svému vrstevníkovi. Porovnejte volbu slov.
3. Ve skupině sehrajte scénku, ve které se objeví alespoň tři bariéry na straně mluvčího i adresáta (např. spěch, netrpělivost, skákání do řeči, nepozornost). Ostatní spolužáci mají za úkol tyto bariéry nejen odhalit, ale i navrhnout nápravu.
4. Jednou z bariér komunikace je také logopedická nesrozumitelnost projevu. Zkuste si přečíst libovolný odstavec z učebnice se zavřenými ústy nebo s tužkou vloženou mezi rty. Sledujte u vašich spolužáků a následně popište, jak rychle klesá jejich pozornost a snaha naslouchat.
5. Najděte krátký novinový článek a pokuste se ho převyprávět tak, abyste záměrně porušili požadavek na „věcnou správnost a výstižnost“. Jak zásadně se změní vyznění celého sdělení pro posluchače?
6. Diskutujte o roli ironie, která je v učebnici zařazena mezi bariérami komunikace. Kdy může být ironie vtipná a žádaná a v jakých konkrétních situacích se naopak stává závažným problémem, který komunikaci zničí?
7. Jeden žák vypráví po dobu dvou minut o svém koníčku. Druhý žák cíleně demonstruje „neschopnost naslouchat“ a „nepozornost“. Poté si role vymění a druhý žák naslouchá naopak velmi aktivně. Zhodnoťte a popište své emoce v obou rolích.
8. Představte si, že máte domluvit s vedením školy povolení k uspořádání třídního večírku. Jakými zásadami úspěšné komunikace se budete řídit, abyste dosáhli svého cíle? Shrňte svůj postup do pěti bodů.

QR kód 3 (qr.nns.cz/180a): Asertivita vs. agresivita

Pokud dojde při rozhovoru k **neshodě**, reagují lidé různě. Někdo se začne chovat **agresivně**, přesně podle rčení: „Nejlepší obrana je útok“. Bude bezohledně prosazovat jen **svůj vlastní**

názor a **zájem**, na ostatní nebude brát ohled. Sami dobře víte, že takový způsob jednání není nejlepší. Někdo se naopak bojí vyslovit svůj názor, nedokáže druhému říci ne a raději **ustoupí**. Takového člověka potom ostatní často **využívají**.

Svůj názor nebo zájem můžeme prosadit, aniž bychom byli hrubí a druhému ublížili. Takový způsob se nazývá **asertivita**. Při asertivním chování říkáme **srozumitelně** a **jasně**, **co chceme** nebo **nechceme**. Svoje požadavky podle potřeby neustále opakujeme (tzv. efekt gramofonové desky). Stále se chováme **klidně**, **nekřičíme**, **nerozčilujeme se**, neponižujeme sebe ani druhého, nepovyšujeme se. Vyslechneme také **argumenty druhé strany**.

---

1. Přečtěte si následující rozhovor. Zamyslete se nad jeho aktuálností. Poté zkuste odpovědět na otázky uvedené pod textem.
   Adam: *(Vezme si všechny fixy k sobě.)* „Takže ten plakát namaluju já. Udělám ho celý modře s obrovským nadpisem uprostřed. Vy dva jenom vystřihněte z časopisu ty fotky a dejte mi je sem. Nebudeme se o tom dohadovat, můj nápad je prostě ze všech nejlepší a chci z toho jedničku."
   Bára: *(dívá se do stolu a mluví potichu)* „Ale já jsem chtěla taky trochu malovat, přinesla jsem si na to svoje pastelky... no, to je jedno, tak já jdu teda stříhat ty obrázky, ať se neštěkáme."
   Cyril: „Adame, brzdi. Chápu, že máš jasnou představu a ten modrý nadpis zní dobře, ale plakát máme dělat společně jako tým. Bára navíc hezky kreslí. Pojďme si tu práci rozdělit spravedlivě – ty uděláš hlavní nadpis a Bára s mými fotkami navrhne, jak bude vypadat zbytek plochy."

a) Přiřaďte chování Adama a Báry k poučkám z učebnice. Která konkrétní Adamova věta dokazuje, že prosazuje jen svůj zájem a nebere ohledy na zbytek skupiny? Proč se Bára rozhodla ustoupit, přestože chtěla malovat? Zamyslete se nad tím, jak se Bára pravděpodobně uvnitř cítí, když nedokáže říci ne.
b) Diskutujte ve trojicích o tom, jak by celá práce na plakátu dopadla, kdyby ve skupině Cyril nebyl a zůstali tam jen Adam a Bára. Jak agresivní chování jednoho člena dokáže zkazit radost z práce ostatním? Co by se stalo, kdyby se nakonec učitel zeptal, kdo všechno se na malování plakátu podílel?
c) Představte si, že jste na Bářině místě a chcete se bránit Adamovu diktování, ale zároveň se nechcete hádat. Přepište Bářinu odpověď tak, aby dokázala říct *ne*, jasně a slušně vyslovila svůj názor a nabídla řešení (např. že si fixy rozdělí). Tuto novou asertivní odpověď si ve dvojici nahlas vyzkoušejte.

2. Představte si situaci, kdy vás někdo předběhne ve frontě na oběd nebo vám spolužák bez dovolení vezme věc z penálu. Ve trojicích sehrajte, jak by reagoval člověk agresivní, jak člověk ustupující a jak by vypadala zdravá asertivní reakce. Scénky jednotlivých trojic poté porovnejte a diskutujte o tom, jak se jim povedly, co by bylo potřeba zlepšit apod.
3. Váš kamarád si od vás neustále půjčuje věci a vrací je pozdě nebo poškozené. Formulujte tři různé věty, kterými asertivně odmítnete další půjčování vašich věcí – tedy bez agrese, ale pevně a jasně.

4. Ustupující člověk se často bojí vyslovit svůj názor a nedokáže říci ne. Napište krátkou úvahu o tom, k jakým vnitřním pocitům (např. frustraci, pocitu nedocenění) toto chování z dlouhodobého hlediska vede.
5. Agresivní jedinec bezohledně prosazuje jen svůj vlastní zájem a nebere ohled na ostatní. Diskutujte o tom, jaký dopad má chování jednoho takového člověka na celkovou náladu (klima) ve třídě a navrhněte, jak se proti takovému chování může třída jako celek bránit.
6. Váš kamarád je při osobním setkání neustále na mobilním telefonu a nevnímá, co říkáte. Sestavte asertivní vzkaz nebo promluvu (využijte tzv. efekt gramofonové desky), kterým ho na tento problém upozorníte, aniž byste vyvolali hádku.

2. MÉDIA A MY

QR kód 4 (qr.nns.cz/bbd2): Co jsou to média a jak nás ovlivňují?

CO JSOU TO MÉDIA?
Média jsou **komunikační prostředky**, které umožňují **přenos informace** mezi nejméně dvěma stranami.

MASMÉDIA (masová média)
Média, která **oslovují velký počet** lidí, označujeme jako masmédia (masová média) nebo **hromadné sdělovací prostředky**.

Mezi hromadné sdělovací prostředky patří televize, rozhlas, noviny, časopisy, internet, knihy, fotografie, film apod. **Sdělují a šíří informace**, nabízejí také kulturní a zábavné pořady. Zahrnují i reklamu.

V některých masmédiích nemusí být obsah vytvářen profesionálními novináři a redaktory, ale např. na sociálních sítích může sdělení a vůbec veškerý obsah vytvářet kdokoli.

Masmédia hrají významnou roli **během mimořádných událostí** (např. přírodní pohromy, pandemie), kdy je pro celou společnost velmi důležitá rychlá, přesná a pravdivá informovanost obyvatel.

SERIÓZNÍ A BULVÁRNÍ MÉDIA
Média můžeme zjednodušeně rozdělit na seriózní a bulvární.
Seriózní média se nás snaží **informovat**, dbají na **věcnost** a **objektivnost** (nestrannost, nepředpojatost, nezaujatost), na dobrou úroveň zábavy.
Bulvární média spíše usilují o to, aby v nás **vyvolala emoce**, pobavila nás, bývají **povrchní**, zaměřená na **senzace a skandály**.

Postupy seriózních a bulvárních médií v sobě spojuje tzv. **infotainment** (z angl. information [informejšn] – informace + entertainment [entrtejnment] – zábava). Snaží se předat základní informace zábavnou a populární formou (schémata, fotografie).
Zda se jedná o zprávy seriózních (snažící se o věcnost a objektivnost), či bulvárních médií, můžeme většinou odhadnout již **podle titulku**.

JAK NÁS MÉDIA OVLIVŇUJÍ?

Média nám nabízejí informace, na základě kterých **si utváříme naši představu** o světě. Formují naše hodnoty a ovlivňují naše pocity, **názory** a **životní styl**.

Musíme si však uvědomit, že **média** vždy **nezobrazují skutečnost přesně**. Jedním z prvních důvodů je, že každý z nás vnímá stejnou událost nebo věc trochu jinak, „svýma očima".

Fakt, že média často záměrně i nezáměrně zobrazují skutečnost zkresleně, neznamená, že bychom je neměli využívat. Naopak, ochudili bychom se tak o jiný pohled nebo nové informace. Ale neměli bychom slepě přejímat vše, co čteme, slyšíme a vidíme. Měli bychom být obezřetní a být si možného zkreslení vědomi.

JAK SE NÁS MÉDIA SNAŽÍ ZAUJMOUT?
Jak víte, média nás jako diváky a čtenáře potřebují, a tak se snaží **upoutat** naši pozornost a získat si nás. Proto autor text, video a další mediální obsah přizpůsobuje tomu, aby **oslovil nějakou skupinu** (teenagery, rodiče s malými dětmi, lidi ve středním či důchodovém věku). Vybírá podle toho slova, která použije, nebo co při popisu události zmíní a zdůrazní.

---

1. Přečtěte si následující rozhovor. Zamyslete se nad jeho aktuálností. Poté zkuste odpovědět na otázky uvedené pod textem.
   Matyáš: „Lidi, viděli jste to? Na portálu *SenzaceHned.cz* píšou, že u nás v lesoparku běhá krvelačná šelma! Titulek je přes půl obrazovky: ‚Zmutovaná bestie na svobodě! Zamykejte děti!' Mají tam i fotku, kde to zvíře vypadá jako obří panter se svítícíma očima."
   Ela: „Matyáši, prosím tě, klid. Ráno jsem viděla reportáž ve veřejnoprávní televizi. Mluvili tam s policií a se zoologem. Ve skutečnosti jednomu chovateli utekla kočka servalí. Je velká asi jako střední pes, bojí se hluku a pro lidi není vůbec nebezpečná."
   Matyáš: „Jenže pod tím článkem, co jsem četl já, jsou stovky komentářů! Lidi tam píšou, že se strašně bojí, a někteří dokonce plánují, že vezmou do lesa zbraně a půjdou tu bestii ulovit, než někoho sežere."
   Dalibor: „A to je přesně ono. Ten tvůj portál použil strašidelná slova a schválně upravil fotku, aby všichni zpanikařili a sdíleli to dál. Čím víc kliknutí, tím víc peněz z reklam mají. Na pravdě jim vůbec nezáleží."

a) Zamyslete se nad taktikou portálu *SenzaceHned.cz*. Z jakého konkrétního důvodu použili autoři v titulku slova jako „zmutovaná bestie" a proč graficky upravili fotografii zvířete? Diskutujte ve dvojicích, jaký zisk nebo výhodu má z takto přibarvené zprávy samotný provozovatel webu.
b) Porovnejte zdroj, ze kterého čerpal Matyáš, a zdroj, ze kterého čerpala Ela. Vypište z textu rozhovoru jasné důkazy, které potvrzují, že Elin zdroj dbal na věcnost (koho reportéři oslovili a co zjistili). Dále analyzujte, jaké konkrétní nebezpečí pro společnost představuje, když většina lidí uvěří pouze bulvárnímu zdroji (vzpomeňte si na reakce lidí v komentářích).
c) Rozeberte, jak jeden bulvární článek dokázal okamžitě změnit emoce a chování lidí v celém městě. Napište krátkou úvahu (5–7 vět) na téma: „Jakou zodpovědnost by měli mít autoři článků za to, jaké pocity ve svých čtenářích vyvolávají?" Zahrňte do úvahy fakt, že masmédia oslovují velký počet lidí, a proto se panika šíří velmi rychle.

2. Masmédia oslovují velký počet lidí prostřednictvím televize, internetu, rozhlasu či časopisů. Sestavte svůj osobní žebříček tří masmédií (nebo konkrétních platforem/sítí), která vás osobně ovlivňují nejvíce, a svůj výběr podrobně zdůvodněte. Která masmédia poskytují relevantní informace?
3. Představte si, že by na týden úplně zmizela všechna masmédia (televize, internet, rozhlas, noviny). Jak by se to dotklo vašeho každodenního života a chodu celé společnosti? Sestavte žebříček tří věcí, které by vám nejvíce chyběly.
4. Na internetu vyhledejte dvě různé zprávy o stejné nedávné události – jednu ze seriózního média a druhou z bulvárního. Porovnejte jejich titulky, grafickou stránku, užitý jazyk a to, zda se soustředí na věcnost, nebo na senzace a skandály.
5. Bulvární média se snaží v lidech vyvolat především emoce. Diskutujte ve skupině: Jaké konkrétní jazykové a vizuální prostředky bulvár používá, aby si naši pozornost získal a šokoval nás? Za jakým účelem to dělá?
6. Proč je rychlá, přesná a pravdivá informovanost nezbytná během krizí nebo mimořádných událostí? Jaké konkrétní nebezpečí pro společnost hrozí, pokud by v takové chvíli chyběla seriózní média?
7. Učebnice vysvětluje, že média formují naše hodnoty, názory a životní styl. Vyberte si jeden konkrétní film, seriál nebo osobnost sociálních sítí (youtubera, influencera), které podle vás silně ovlivňují to, jak se vaši vrstevníci chovají nebo oblékají. Vytvořte prezentaci a sdílejte ji se spolužáky ve třídě.

QR kód 5 (qr.nns.cz/587b): Veřejnoprávní vs. soukromá média

VEŘEJNOPRÁVNÍ MÉDIA (média veřejné služby)
Veřejnoprávní média jsou média, která mají **sloužit široké veřejnosti**. Musí proto plnit **více povinností** než soukromá média: vytvářet vyváženou nabídku pořadů pro všechny skupiny obyvatel (starší, mladší, zástupce menšin či náboženských vyznání apod.) a **rozvíjet jejich kulturní** a **společenské povědomí**.

Podobně jako v ostatních demokratických zemích je v České republice fungování veřejnoprávních médií dáno zákonem.

V České republice jsou veřejnoprávními médii **Česká televize** (**ČT**), **Český rozhlas** (**ČRo**) a **Česká tisková kancelář** (**ČTK**).

Veřejnoprávní média jsou financována **z veřejných prostředků**, protože v rámci svých závazků nabízejí i programy, které jsou málo populární a často ztrátové (dokumentární pořady, pořady pro menšiny, pro neslyšící apod.).

ČTK je národní tisková a informační agentura, jejímž úkolem je poskytovat objektivní a všestranné informace. Na svůj provoz si vydělává prodejem agenturního zpravodajství, ČT a ČRo získávají většinu financí z tzv. koncesionářských poplatků, které mají ze zákona odvádět všechny domácnosti s televizním a rozhlasovým přijímačem.

SOUKROMÁ MÉDIA
V České republice je **většina médií soukromá**. Vlastník provozuje média tak, aby z toho měl **zisk** nebo aby mohl **ovlivnit názory** ve společnosti, popřípadě získat moc či prospěch pro své další podnikání.

Soukromá média většinou zprostředkovávají informace **povrchnější** formou a zaměřují se spíš na zábavné pořady. Snaží se o co nejvyšší sledovanost a nejdelší čas strávený na jejich internetových serverech, protože zdrojem jejich příjmů je především reklama.

MÉDIA JAKO HLÍDACÍ PES DEMOKRACIE
Úkolem veřejnoprávních a jiných nezávislých médií je **sledovat a kritizovat** ty, kteří mají nějakou moc (vládu a další politiky, policisty, manažery státních podniků atd.), a **upozorňovat na** jejich **chyby a nepravosti**.

---

1. Přečtěte si následující rozhovor. Zamyslete se nad jeho aktuálností. Poté zkuste odpovědět na otázky uvedené pod textem.
   Filip: „Četla jsi dneska ten článek o tom herci z našeho oblíbeného seriálu? Psali tam, že úplně zkrachoval a skončil na ulici!“
   Nela: „Fakt? Ukaž, kdes to četl? Vždyť ještě včera dával na sítě fotku, jak natáčí novou sérii.“
   Filip: „Tady na tom portálu: *ŠOK! Úplný pád na dno! Slavný herec bez domova!*“
   Nela: *(Čte dál.)* „Filipe, vždyť se tam píše, že ho vyfotili na ulici v roztrhaných šatech během natáčení scény k novému filmu... Ty sis přečetl jen ten titulek, viď?“
   Filip: „Aha, tak toho jsem si nevšiml. Ale ten titulek zněl tak hrozně dramaticky!“
   Nela: „To dělají schválně. Já čtu zprávy radši na jiných webech, kde nemají potřebu z každé hlouposti dělat obrovský skandál, ale napíšou rovnou, jak se věci mají.“

a) Bulvární média se snaží v lidech vyvolat emoce a bývají zaměřená na senzace a skandály. Jaké prvky z Filipova článku tomu odpovídají?
b) Proč podle vás portál použil slova jako *„ŠOK!“* a vykřičníky, i když v samotném textu se vysvětluje, že šlo jen o natáčení filmu?
c) Seriózní média mají snahu o informovanost obyvatel a dbají na věcnost a objektivnost. Jak by zněl titulek tohoto článku, kdyby vyšel v seriózních novinách? Zkuste ho vymyslet.
d) Uvědomte si, kolikrát denně narazíte na podobně „šokující“ titulky (tzv. clickbaity). Jak byste měli postupovat dříve, než informaci z titulku uvěříte a předáte ji dál?
e) Proč jsou lidé často více přitahováni bulvárními, povrchními zprávami než těmi věcnými a seriózními? Zamyslete se nad tím ve dvojicích.

2. Veřejnoprávní média vytvářejí vyváženou nabídku, měla by poskytovat pravdivé a podložené informace a jsou financována z veřejných prostředků. Diskutujte, proč je pro stát důležité, aby existovala média, která nejsou závislá na generování finančního zisku a která poskytují seriózní informace. Co by se stalo, kdyby zanikla?
3. Vyhledejte si aktuální denní televizní program jedné veřejnoprávní stanice (např. ČT1 nebo ČT2) a jedné soukromé. Spočtěte a porovnejte poměr zpravodajských/vzdělávacích pořadů vůči zábavným pořadům a seriálům. Své závěry prezentujte ve třídě.
4. Zdrojem příjmů u soukromých médií je především reklama, proto mají snahu o co nejvyšší sledovanost. Jak tento fakt ovlivňuje nasazování konkrétních typů pořadů (např. reality show, soutěží) v hlavním vysílacím čase (večer)?

5. Na internetu zjistěte základní informace o instituci ČTK (Česká tisková kancelář). Jaká je její role na mediálním trhu a kdo jsou primárně její „zákazníci“ (komu dodává zprávy)?
6. Uspořádejte ve třídě debatu na téma rozhlasových a televizních poplatků. Jedna skupina bude obhajovat jejich význam pro nezávislost, druhá zkusí vznést argumenty proti nim. Cílem je předkládat kultivované a logické argumenty.

QR kód 6 (qr.nns.cz/5146): Manipulace a reklama

MANIPULACE
Zprávy by měly být neutrální a objektivní. Někteří autoři je však záměrně píšou takovým způsobem, aby nás ovlivnili. Nenápadně nám v textu **podsouvají** nějaké **přesvědčení**, ať už výběrem faktů, nebo volbou jazykových či obrazových prostředků. Proto bychom si měli všímat, co chce vlastně autor sdělit a zda používá nějaké prostředky k tomu, aby s námi **manipuloval**.

V seriózních masmédiích jsou články uvádějící názory a postoje autorů zřetelně označeny jako „komentáře“.

Ani filmové nebo fotografické reportáže nemusí ukazovat skutečnost. Mohou se zásadně lišit na základě sestříhaných momentů dané situace, výběrem míst, která jsou vhodná pro potvrzení autorovy představy a toho, co nám chce sdělit.

HOAXY [houksy] **A FAKE NEWS** [fejk ňús]
Hoaxy a fake news jsou zprávy založené na **nepravdě**.

Jako hoaxy jsou označovány **poplašné zprávy**, **výmysly** a **žerty**, jejichž šíření vede ke strachu, k vytváření předsudků a křivdění, v případě nebezpečných rad i k ohrožení zdraví. Přehled o tom, které hoaxy se šíří, najdete např. na www.hoax.cz.

Fake news bývají vytvářeny se záměrem ovlivnit veřejné mínění. **Očerňují** názorové či politické konkurenty a úmyslně vyvolávají **strach**, **paniku** a **nesnášenlivost**.

JAK NÁS OVLIVŇUJE REKLAMA?
Reklama se v nás snaží **vzbudit dojem**, že věc, kterou představuje, potřebujeme, abychom se cítili dobře nebo aby nás okolí uznávalo. Chce nás přivést k tomu, abychom si danou věc **koupili** či uvedenou službu **využili**. Často si ani nemusíme uvědomovat, že jsme reklamou ovlivněni.

Tip: Než si koupíte nějaký výrobek, položte si otázky: Proč tento výrobek kupuji? Skutečně ho potřebuji? Pokud ano, je tato značka výrobku opravdu nejlepší? Nemyslím si to jen kvůli reklamě?

S reklamami se setkáváme **všude kolem nás**: na internetu, v tisku, v televizi, ve filmech a seriálech (tzv. product placement [prodakt plejsment] – umístění výrobku), v rozhlase, na letácích a reklamních předmětech i na ulici (na billboardech, na zastávkách MHD, na plakátech, na některých autech, …).

---

1. Přečtěte si následující rozhovor. Zamyslete se nad jeho aktuálností. Poté zkuste odpovědět na otázky uvedené pod textem.
   David: „Představ si, dneska odpoledne si jdu po škole konečně koupit ten nový energetický nápoj, co všichni pijí."
   Klára: „Myslíš ten, co ho teď pořád ukazuje ten tvůj oblíbený youtuber ve svých videích?"
   David: „Přesně ten! Sám říkal, že ho pije každý den před streamem a cítí se po něm mnohem líp. Když ho pije on, tak to musí být super kvalita."
   Klára: „Davide, ale ty víš, že to je jen reklama, že? Dostal za to zaplaceno. Reklamy se v nás snaží vzbudit dojem, že bez toho výrobku nebudeme „in", abychom si to hned běželi koupit."
   David: „Ale on o tom mluvil tak přirozeně, vůbec to nevypadalo jako v televizi. On by nám přece nelhal..."

a) Učebnice vysvětluje, že reklama v nás má vzbudit dojem, že danou věc potřebujeme, abychom se cítili dobře, nebo aby nás okolí uznávalo. Jakým způsobem se to povedlo v Davidově případě?
b) Mnozí autoři nám nenápadně podsouvají nějaké přesvědčení, čímž vzniká mediální manipulace, neboli záměrné zkreslení. Uvědomil si David, že sleduje placenou reklamu? Kde všude se podle vás můžete s takovou „nenápadnou" reklamou setkat?
c) Co je podle vás nebezpečnější: klasická reklama v televizi (např. blok reklam o přestávce filmu), nebo doporučení od influencera, kterého dlouhodobě sledujete a máte ho rádi? Své tvrzení podložte argumenty.
d) Lidé si často vůbec neuvědomí, že jsou reklamou ovlivněni. Sestavte pět rad pro své mladší sourozence, podle kterých poznají, že s nimi někdo na internetu manipuluje za účelem prodeje.
e) Vzpomeňte si na situaci, kdy jste si koupili něco, o čem jste si mysleli, že to „nutně potřebujete", ale pak jste zjistili, že šlo jen o krátkodobou vlnu zájmu vyvolanou internetem. Podělte se o svou zkušenost se spolužáky.

2. Zprávy by měly být neutrální a objektivní. Najděte libovolný článek se stejným obsahem ve veřejnoprávních a bulvárních mediích. Porovnejte způsob sdělení. Co si bulvární média např. přidala navíc?
3. Reklama v nás často vzbuzuje dojem, že věc potřebujeme, abychom se cítili dobře nebo abychom měli uznání okolí. Vyberte si jednu konkrétní televizní reklamu a rozeberte, na jakou skrytou touhu, pocit štěstí nebo naopak strach u diváků přesně cílí. Jakými prostředky toho dosahuje?
4. Lidé si často ani neuvědomí, že jsou reklamou ovlivněni. Zamyslete se nad svými posledními třemi nákupy nebo přáními (oblečení, hra, jídlo). Do jaké míry bylo vaše rozhodnutí podvědomě ovlivněno tím, co jste viděli v reklamě, na internetu nebo u influencerů?
5. Rozdělte se do skupin a vytvořte reklamní plakát na naprosto obyčejnou a neatraktivní věc (např. školní křídu, houbu na tabuli). Na internetu vyhledejte, jaké manipulační techniky reklama využívá. Poté tyto techniky použijte, abyste přesvědčili spolužáky ke koupi vybrané věci.
6. Učebnice připomíná, že se s reklamami setkáváme všude kolem nás, a to i ve filmech. Zhlédněte jednu epizodu oblíbeného českého nebo zahraničního seriálu a pečlivě si

zapisujte, jaké konkrétní značky produktů (loga na autech, nápoje, notebooky) se v ní nápadně objevují (tzv. product placement). Porovnejte se spolužáky ve třídě.

7. Napište krátkou zprávu o libovolné nedávné události ve škole (např. oběd ve školní jídelně nebo sportovní turnaj) třemi různými způsoby:
    - Neutrálně a objektivně.
    - S manipulativním a emocionálním zveličením negativ (bulvárně).
    - Jako skrytou reklamu, která událost nadšeně vychvaluje, aby přilákala účastníky.

ČESKÝ JAZYK 7

Návrh úkolů, které by vedly k naplnění následujících výstupů:
ČJL-9-1-01 odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
ČJL-9-1-03 rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
ČJL-9-1-07 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu

str. 15, cv. 1
Rozdělte se do dvojic. Jeden z dvojice bude vyučující (dotazující se), druhý žák (tázaný). Vytvořte rozhovor (dialog) s využitím otázek ve cvičení.
Vložit odkaz na **Čítanku 7**, str. 104–105 (Dialog).

str. 17, cv. 1
Rozdělte se do dvojic. Jeden z dvojice bude klást otázky, druhý na ně bude odpovídat. Vytvořte rozhovor (dialog) s využitím otázek ve cvičení.
Vložit odkaz na **Čítanku 7**, str. 104–105 (Dialog).

str. 18, cv. 4
Rozdělte se do dvojic. Jeden z dvojice bude klást otázky, druhý na ně bude odpovídat. Vytvořte rozhovor (dialog) s využitím otázek ve cvičení.
Vložit odkaz na **Čítanku 7**, str. 104–105 (Dialog).

str. 18, cv. 5
Splňte úkol dle zadání v učebnici. Poté svou SMS zprávu přečtěte spolužákům ve třídě. Společně diskutujte nad tím, jakou formu komunikace s babičkou daná zpráva má (Jaká slova jste zvolili? Byli jste zdvořilí? Kdybyste s babičkou hovořili osobně, formulovali byste svoje sdělení stejně, nebo zcela jinak?). Lze z tohoto druhu komunikace odhadnout váš vztah k babičce?

str. 19, cv. 1
Rozdělte se do dvojic. Jeden z dvojice bude klást otázky, druhý na ně bude odpovídat. Vytvořte rozhovor (dialog) s využitím otázek ve cvičení.
Vložit odkaz na **Čítanku 7**, str. 104–105 (Dialog).

str. 38, cv. 8
Splňte úkol dle zadání v učebnici. Zamyslete se nad tím, jak byste formulovali obsah SMS zprávy ústně při osobním setkání. V čem by se lišil?

str. 39, cv. 14
Rozdělte se do dvojic a sehrajte rozhovor reportéra a odborníka na čipmanky/rosomáky. Reportér klade otázky ohledně vybraného živočicha, odborník na otázky odpovídá. Nejprve si na internetu zjistěte maximum informací, které k realizaci rozhovoru na toto téma potřebujete. Během rozhovoru dodržujte pravidla zdvořilé komunikace, vyvarujte se bariérám, které úspěšné komunikaci brání. Nakonec ve třídě zhodnoťte, jak se vám jednotlivé scénky povedly.

str. 53, cv. 7
Napište krátkou novinovou zprávu na téma „Vliv Měsíce na život na Zemi“. Sami si zvolte, zda se bude jednat o článek v seriózním, nebo v bulvárním periodiku. Spolužákům neprozraďte, kterou verzi článku jste si vybrali. Nechejte je hádat, měli by to z vašeho pojednání poznat.

str. 64, cv. 2
Zopakujte si, co je komunikace. Co všechno už o komunikaci víte? Splňte úkol dle zadání v učebnici a zkuste vysvětlit, jakým způsobem se obohatila česká slovní zásoba právě o slovo *komunikace*.

str. 68, cv. 1
Rozdělte se do dvojic. Jeden z dvojice bude klást otázky, druhý na ně bude odpovídat. Vytvořte rozhovor (dialog) s využitím otázek ve cvičení.
Vložit odkaz na **Čítanku 7**, str. 104–105 (Dialog).

str. 69, cv. 6
Na internetu vyhledejte píseň *Zkratky* od Ivana Mládka a poslechněte si ji. Zamyslete se nad tím, jak by asi vypadala komunikace, kdybychom se vyjadřovali ve zkratkách. Poté se rozdělte do dvojic a vytvořte krátký dialog, v němž použijete maximum zkratek a zkratkových slov. Jaké by mohly být výhody a nevýhody takové komunikace?

str. 71, cv. 3
Zamyslete se nad úlohou větných ekvivalentů v běžné komunikaci. V kterých případech je nejčastěji používáme a proč? Daly by se nahradit větou jednočlennou nebo dvojčlennou? Je v některých komunikačních situacích lepší použít větný ekvivalent než větu jednočlennou/dvojčlennou? Vysvětlete kdy a proč. K zodpovězení otázek využijte příklady uvedené ve cvičení.

str. 72, cv. 4
Toto cvičení se přímo zaměřuje na dialog, a tedy naplňuje výstup: ***ČJL-9-1-07 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu***, lze vložit odkaz na **Čítanku 7**, str. 104–105 (Dialog).

str. 81, cv. 3
Na webové stránce České televize, https://edu.ceskatelevize.cz/video/14713-dravci, zhlédněte video o dravcích. Podle potřeby jej zhlédněte i vícekrát. Následně se rozdělte do trojic a veďte rozhovor na téma dravci. Jeden z trojice může být například reportér, druhý odborník na dravce a třetí zástupce žáků vaší třídy (poté si role vyměňte). Využijte informace z videa. Dodržujte všechna komunikační pravidla. Nakonec posuďte, v čem se liší dialog ve dvojici oproti dialogu ve trojici.

str. 92, jazykový rozbor
Prohlédněte si reklamní plakát u tohoto cvičení. Jak na vás plakát působí? Lidé mají tendenci věřit tomu, co vidí, proto jsou vizuální prvky jedním z nejvýznamnějších faktorů, které přispívají k úspěšnosti reklamních kampaní. Čím může tento plakát přesvědčit diváka, aby se koncertu zúčastnil?

Na internetu vyhledejte další plakáty, které zvou na koncert, film do kina, různé kulturní akce, … Říkejte, které prvky k upoutání pozornosti diváků využívají, jak na vás plakáty působí a zda použily „něco“, čím by vás přesvědčily k návštěvě dané akce.

str. 98, jazykový rozbor
Říká se, že „obálka prodává“. Prohlédněte si obálku knihy uvedenou u cvičení, popište ji a řekněte, čím může přitáhnout pozornost zákazníka. Kterých prostředků k získání jeho pozornosti využívá? Je z obálky patrné, o čem kniha bude? Přesvědčila by vás tato obálka, abyste si knihu zakoupili?

str. 106, cv. 2
Na webové stránce Českého rozhlasu, https://www.mujrozhlas.cz/cestovatel/rozhovor-nejvetsi-prekvapeni-egypt, si poslechněte rozhovor o cestování Petra Vavrouška po Egyptě. Hledejte v něm znaky správně vedeného rozhovoru. Najdete i některé prohřešky proti vhodnému chování při rozhovoru, jako například skákání do řeči, špatná výslovnost vedoucí k neporozumění sdělení, ironii, poučování, netrpělivost, spěch, …? Jak byste charakterizovali jazyk redaktora (Petr Horký) a jak jazyk cestovatele? Proč se asi vyjadřují touto formou češtiny? Lze z rozhovoru poznat, jaký vztah panuje mezi redaktorem a cestovatelem? Jsou přátelé, nebo se při rozhovoru setkávají poprvé? Co víte o Českém rozhlase? Mezi jaký typ média jej můžeme zařadit a proč?

str. 110, cv. 3
• V textu se seznámíte se slovem „manipulovat“. Víte, co toto slovo znamená? Zkuste odhadnout jeho význam(y), poté si svůj odhad ověřte např. v Internetové jazykové příručce (https://prirucka.ujc.cas.cz). Kde se s manipulací můžete nejčastěji setkat?

str. 113, cv. 9e)
Toto cvičení se přímo zaměřuje na dialog, a tedy naplňuje výstup: ***ČJL-9-1-07 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu***, lze vložit odkaz na **Čítanku 7**, str. 104–105 (Dialog).

str. 113, cv. 9f)
Splňte úkoly dle zadání v učebnici. Dialog postav sehrajte jako scénku.

str. 115–116, cv. 15
Vložit odkaz na **Čítanku 7**, str. 104–105 (Dialog).

str. 116, cv. 17
Ve dvojicích přečtěte rozhovor mezi Bellou a Edvardem a vymyslete jeho pokračování. Jednotlivá pokračování ve třídě přečtěte a porovnejte.

str. 119, cv. 2
Zkuste mezi sebou komunikovat beze slov. Používejte pouze gesta, mimiku, různé posunky, ale nikoli slova a zvuky. Vyzkoušejte si, zda váš komunikační partner odhalí, co se mu snažíte říct.

str. 120, cv. 5

• Jaký postoj máte k reklamě (na internetu, v televizi, v tištěných médiích)? Uveďte některou reklamu, která vám utkvěla v paměti. Jmenujte důvody, proč si pamatujete právě tuto reklamu. Poté zhlédněte proslulou reklamu na Kofolu: https://www.youtube.com/watch?v=y4TbNFLwrlo. Říkejte, čím ovlivňuje diváka (potenciálního kupce). Proč asi je tato reklama tak oblíbená? Přesvědčila by i vás ke koupi tohoto nápoje? Myslíte, že je tato reklama manipulativní? Pokud ano, v čem tato manipulace spočívá?

• Na fotografii v učebnici vidíte robota. Na základě poznatků, které jste načerpali výše, vymyslete název tohoto výrobku i funkce, kterými disponuje. Sestavte krátký reklamní text, v němž robota představíte a uvedete, proč je dobré si ho pořídit. Váš text by měl kupujícího maximálně přesvědčit ke koupi. Jednotlivé texty si ve třídě představte. Diskutujte o tom, který z nich byl nejpřesvědčivější. Můžete se také rozdělit do skupin a text zdramatizovat – jako byste tvořili reklamu do televize.

str. 125, cv. 6

Říká se, že „obálka prodává". Prohlédněte si obálky CD v učebnici. Vyberte si jednu, popište ji a řekněte, čím může přitáhnout pozornost zákazníka. Kterých prostředků k získání jeho pozornosti využívá?

str. 128, cv. 3

Prohlédněte si piktogramy. To, co vyjadřují, zkuste ztvárnit pantomimou. Poté říkejte, v čem je vyjádření beze slov obtížnější než slovní komunikace.

str. 133, cv. 1d)

Zopakujte si pravidla rozhovoru (dialogu). Poté se rozdělte do dvojic – jeden žák z dvojice bude reportér, druhý Zmola nenápadný – a následující rozhovor ve dvojicích přečtěte, popř. sehrajte jako scénku. Dodržujte všechna pravidla rozhovoru. Nakonec společně posuďte, jak se vám rozhovor povedl. Podle tohoto vzoru můžete také zkusit vymyslet a sehrát vlastní dialog mezi reportérem a Zmolou.

Dialog mezi reportérem a Zmolou nenápadným:

Scéna se odehrává ve vysokohorských skalách, kde Zmola nenápadný žije. Reportér se rozhodl pokusit o rozhovor, ale Zmola, jak je jeho zvykem, se snaží zůstat co nejvíce nenápadný.

Reportér: *Zvolna se přibližuje, snaží se být co nejtišší.*
„Zmolo, víš, že jsem hledal způsob, jak se s tebou setkat. Mohl bys mi věnovat pár minut svého času?"
Zmola: *Otočí se zády a mumlá tiše.*
„To jsem si nemyslel, že se dostaneš až sem. Co chceš? Ptej se rychle."
Reportér: „Omlouvám se, že jsem narušil tvůj klid. Vím, že máš rád soukromí, ale lidé by rádi věděli, co děláš a jak žiješ. Mohl bys nám o sobě něco říct?"
Zmola: *Zamračí se, zůstává zády k reportérovi.*
„Jsem tu jen proto, abych měl klid. Nepotřebuji pozornost lidí. Lidé mi nevadí, dokud se příliš neukazují. Když to přehánějí, laviny je poučí."
Reportér: „A co děláš, když nejde o laviny? Jak trávíš svůj den?"

Zmola: *Zůstává mlčenlivý, ale po chvíli odpoví.*
„Lišejníky, mechy, květiny. Mám své jídlo. Při tom si nechávám svoje úkryty. A spím, když je zima. Co víc potřebujete vědět?“
Reportér: *Usměje se, snaží se pokračovat v rozhovoru.*
„Jak to zvládáš, že tě nikdo nikdy nevidí? Tvoje zbarvení je tak dobře přizpůsobené, že zůstáváš neviditelný. To musí být úžasná schopnost.“
Zmola: *Odpovídá téměř nenápadně, jako by si mluvil sám pro sebe.*
„To je moje ochrana. Bez toho bych tady dlouho nevydržel. Svět je nebezpečné místo, a pokud chceš přežít, musíš se skrýt.“
Reportér: *Překvapený, ale stále zvědavý.*
„A co hory? Ty jsou také tvým domovem. Co pro tebe znamenají?“
Zmola: *Tón se stává poněkud zamyšlený.*
„Hory jsou moje. Nikdo tady nepatří kromě mě a několika dalších. Lidé by to neměli zapomínat. Jsem tu jako strážce, i když to nikdy neříkám nahlas.“
Reportér: „Nemáš rád horolezce, to je pravda. Co tě k tomu vede?“
Zmola: *Odpověď je krátká a rozhodná.*
„Zasahují do míst, kde nemají co dělat. Příliš se vnucují. Někteří ničí přírodu. Zanechávají po sobě spoušť. To se mi nelíbí. Pokud se nezastaví, přijdou problémy.“
Reportér: *Snaží se zachytit ještě poslední informace.*
„A co teď? Co se děje v zimě? Jak trávíš ty chladné měsíce?“
Zmola: *Ztichne, jako by to byla zbytečná otázka.*
„Spím. V klidu. Kde jinde bych měl být než v hnědém mechu, schovaný v těchto skalách?“
Reportér: *Sklopí hlavu, jak si uvědomuje, že rozhovor končí.*
„Rozumím. Děkuji, že jsi mi věnoval čas, Zmolo. Doufám, že budeš mít klid.“
Zmola: *Přikývne a pomalu se vzdaluje.*
„Jsem rád, že to chápeš. Teď už miz.“

str. 140, cv. 2
Na základě vytvořeného dotazníku sehrajte ve dvojicích rozhovor. Získáte tak životopis v mluvené podobě. V rolích (dotazovaný – tázaný) se střídejte.

str. 144, cv. 1
Na webové stránce https://jakdoaustralie.cz/simca-prace-vyber-skoly/ si přečtěte rozhovor o tom, jak najít práci a vybrat si školu pro studium v Austrálii. Porovnejte písemný rozhovor s ústním. V čem se shodují a v čem se mohou lišit? Jaké mohou být odlišnosti v jazykové rovině? Poté si do dvojice vyberte spolužáka ze třídy a udělejte s ním rozhovor na téma cestování. Otázky si připravte předem. Rozhovor napište. Jak si můžete pomoct, abyste zapsali každé slovo, a přesto nemuseli při rozhovoru vše rychle zapisovat na papír?

str. 145, cv. 3
Rozdělte se do skupin. Každá skupina si vybere jednu fotografii ze cvičení a sestaví k ní dialog postav zachycených na fotografii. Dialog sehrajte jako scénku. Pozor, do úst postav na fotografiích nevložíte věty z daných filmů, ale vyberete si z následujících témat a ta v dialogu rozvedete: *kyberšikana*, *využití i nebezpečí umělé inteligence*, *komunikace na sociálních sítích*, *ekologická udržitelnost*, *populární hudba*, *kariéra*, *influenceři*, *zábava a online hry*, *geocaching*, *olympiáda*, *cestování s batohem na zádech*.

str. 149, cv. 10

• Zhlédněte následující knižní trailer: https://www.youtube.com/watch?v=l0oLh4WWogQ. Řekněte, jak pracuje s jazykem, které konkrétní jazykové prostředky využívá, které prostředky ovlivňování a přesvědčování – ať už v části audiovizuální, tak i jazykové – se zde uplatňují. Na jaké publikum cílí? Co má společného s reklamou?

• Vybavte si svůj oblíbený film a představte jej spolužákům. Na internetu k němu vyhledejte trailer. Ten zhlédněte a zamyslete se nad tím, jaké scény a momenty z filmu byly do traileru vybrány. Představuje trailer skutečnou podstatu filmu? Porovnejte. (Ve třídě pracujte společně – trailery zhlédněte například prostřednictvím interaktivní tabule.)

7-55 Český jazyk 7

Práce s textem a ilustrací

str. 113, cv. 10

10. a) Přečtěte si pozorně následující příběh a na základě textu vytvořte komiks. Váš komiks by měl obsahovat alespoň osm okének.

Lev a myš

Král džungle, mocný lev, odpočíval po jídle, když mu před nosem proběhla malá myška. Lev vymrštil tlapu a myšku chytil. Chtěl ji rozmačkat za to, že rušila jeho klid. Myška začala prosit: „Nezabíjej mě, mocný lve, někdy ti třeba pomůžu zase já.“ Lva pobavila její řeč, jak by mu malá myška mohla pomoci! Ale myšku přece jen pustil.

Zanedlouho přišli do džungle lovci a chytili lva do sítě. Bezmocný lev se svíjel v síti na zemi. Zatímco lovci poodešli, potichu přišla malá myška a řekla lvovi: „Neboj se, já ti pomohu, jsem ti přece zavázána.“ Lev si jen smutně povzdechl, nevěřil jí. Ale myška už svými ostrými zoubky hryzala síť a rychle se jí podařilo překousat několik provazů, až díra byla dostatečně velká a lev mohl utéci.

(Ezopovy bajky – upraveno)

b) Jaké ponaučení nám příběh předává?

c) O který literární žánr se jedná? Jak byste ho charakterizovali?

d) Jak byste přenesli text v bublinách ve vytvořeném komiksu do běžného vypravování?

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si ilustraci a popište, co na ní je.
- Co všechno si pamatujete z hodin přírodopisu o zvířatech na ilustraci?
- Je možné z ilustrace odhadnout, o čem asi příběh bude? Ke kterému literárnímu žánru by příběh mohl směřovat?
- K ilustraci vymyslete vlastní příběh. (Jednotlivé příběhy si ve třídě představte.)

Aktivity při čtení

- Přečtěte text a řekněte, jak s ním ilustrace souvisí.
- Vyhledejte v textu přídavná jména, která charakterizují jednotlivá zvířata, a přečtěte je. Ke každému zvířeti přidejte tři další vlastnosti, které ho nejlépe charakterizují.
- V textu vyhledejte a přečtěte přímou řeč.
- Porovnejte svůj původní odhad podle ilustrace („o čem text asi bude“) se skutečným textem. V čem se váš odhad shoduje s textem a v čem se liší?

Aktivity po čtení

- Společně shrňte obsah textu.
- Mohl mít příběh ještě nějaké pokračování? Doplňte alespoň tři věty, které by příběh vhodně zakončily.
- Odhadli jste správně, že se jedná o bajku? Společně si zopakujte znaky bajky a ukažte si je v textu.
- Jaké další bajky znáte? Uveďte jméno alespoň jednoho bajkáře.
- Zkuste odhadnout, jakou technikou byla ilustrace vytvořena (kresba vs. malba).
- K příběhu vytvořte vlastní ilustraci – zkuste na ní zachytit pohyb.

str. 115, cv. 15

15. a) Přečtěte si následující text a pečlivě sledujte příběh z pohledu jednotlivých postav.

qr.nns.cz/30a5

Červená karkulka

Byla jednou jedna milá holčička. Říkali jí Červená karkulka, protože ráda nosila červené oblečení a čepeček, který dostala od své babičky.

Jednou jí maminka řekla: „Karkulko, tady máš kus koláče a láhev vína, zaneseš to babičce. Je po nemoci zeslábla, potřebuje se posilnit. Až vyjdeš ze vsi, jen pěkně jdi a neodbíhej od cesty. A nezapomeň babičku hezky pozdravit."

„Však já si dám pozor a všecko to dobře udělám," slibovala Karkulka. Potom vzala košíček a šla. Babička nebydlela ve vsi, ale v lese a Karkulka k ní měla půl hodiny cesty. Když přišla do lesa, potkala vlka.

„Dobrý den, Červená karkulko," pozdravil vlk.

„Tobě taky, vlku."

„Kam tak časně, Karkulko?"

„K babičce."

„A copak to neseš v košíčku?"

„Koláč a víno. Včera jsme pekli, tak ať si babička pochutná."

„Karkulko, kdepak bydlí tvoje babička?"

„Ještě kus cesty odtud. Má v lese chaloupku pod třemi starými duby."

Vlk začal vymýšlet plán, jak se dobře najíst, a po chvíli povídá: „Podívej se, Karkulko, co je tu pěkného kvítí. Ty se ani neohlédneš a pospícháš jako do školy."

Když uviděla pestré kvítí, řekla si: „Co kdybych babičce natrhala ještě pěknou kytku! Jistě by měla radost." A sběhla z cesty do lesa a hledala květiny. Zacházela hloub a hloub do lesa.

Vlk šel rovnou k babičce a zaklepal na dveře. Babička si myslela, že přišla Karkulka, a pozvala vlka dovnitř. Vlk stiskl kliku, dveře se otevřely a on šel beze slova rovnou k posteli a babičku spolkl. Potom si oblékl její šaty, na hlavu si vzal její čepec a ulehl do postele.

Když Karkulka dorazila k babiččině chaloupce, byly dveře dokořán. Zavolala: „Dobré jitro, babičko," ale nikdo jí neodpověděl. Potom šla k posteli. Babička vypadala divně.

„Jéje, babičko, ty máš velké uši!"

„To abych tě lépe slyšela."

„Jé, babičko, ty máš velké oči!"

„To abych tě lépe viděla."

„Jé, babičko, ty máš velikánské ruce!"

„To abych tě mohla líp chytit."

„Ale babičko, ty máš takovou hrozitánskou hubu!"

„To abych tě mohl líp sežrat." Jen to vlk dořekl, skokem byl z postele venku a Karkulku spolkl. Vlk po té námaze usnul a začal chrápat. Okolo chaloupky šel zrovna myslivec. Chrápání mu bylo podezřelé, a tak vstoupil do chaloupky. V posteli uviděl vlka s velikým břichem. Vzal nůžky a spícímu vlkovi rozpáral břicho. Nejdříve vyskočila Karkulka. Potom se vyškrábala ven i babička, také ještě živá, ale sotva už popadala dech. Karkulka s myslivcem nanosili velké kameny a nastrkali je vlkovi do břicha. Když se probudil, chtěl utéci, ale kamení bylo tak těžké, že vlk padl k zemi a bylo po něm.

A tak měli všichni radost. A Karkulka si svatosvatě umiňovala, že už bude poslouchat, co jí maminka přikáže, a že když půjde lesem, nebude nikam odbíhat a zůstane hezky na cestě.

(Pohádky bratří Grimmů – upraveno)

b) Kolik postav se v příběhu vyskytuje? Vyjmenujte je. Jaký mají charakter?

c) Přepište příběh z pohledu jednotlivých postav. Každá postava viděla příběh z jiného úhlu. Jednotlivé postavy charakterizujte výběrem slovníku (podle věku, role v příběhu, …).

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si obě ilustrace u tohoto textu a popište, kdo/co na nich je.
- Přiřaďte ilustrace k pohádce.
- Zapojte fantazii a k ilustracím vymyslete vlastní pohádku. (Jednotlivé pohádky si ve třídě představte.)

Aktivity při čtení

- Přečtěte text a řekněte, jak s ním ilustrace souvisejí.
- Ke které části textu se vztahuje první ilustrace? Přečtěte věty, které se k ní nejlépe hodí.
- Ke které části textu se vztahuje druhá ilustrace? Přečtěte věty, které se k ní nejlépe hodí.
- V textu vyhledejte a přečtěte přímou řeč.
- Porovnejte ilustrace s textem. Co na první ilustraci není oproti pasáži z textu, ke které se vztahuje, zobrazeno? Co je na druhé ilustraci zobrazeno navíc oproti pasáži z textu, ke které se vztahuje?

Aktivity po čtení

- Vyprávějte pohádku štafetou.
- Vzpomeňte si na nějaké filmové zpracování této pohádky a porovnejte je s textem v učebnici. V čem se shodují a v čem se liší?
- Zkuste odhadnout, jakou technikou byly ilustrace vytvořeny.
- K příběhu vytvořte vlastní ilustrace v podobě komiksu.

str. 133, cv. 1

1. a) Pečlivě si přečtěte následující text.

Zmola nenápadný

Penatus obscurus zmola

Zmola nenápadný je velmi malý skřítek, jenž obývá vysokohorské skály nad pásmem lesů. Zdržuje se v různých skalních škvírách a pod balvany.

Je to skřet velice nedůtklivé a nespolečenské povahy, který nesnáší lidskou vtíravost, a jestliže má pocit, že už se kolem hemží příliš mnoho lidí, způsobuje laviny. Na první pohled by se zdálo, že je potměšilý a mstivý, ale je nutno vzít v úvahu, že si hájí své životní prostředí, a to jediným způsobem, který ovládá. Nelze ho spatřit ani z největší blízkosti, protože je dokonale chráněn svým zbarvením. Je nesdílný a málomluvný. Nemá rád horolezce.

Výzkum tohoto skřítka a jeho životního cyklu je velmi obtížný, téměř nemožný. Pokud je ochoten odpovědět na nějakou otázku, otočí se a mluví zády k tázajícímu.

Živí se lišejníky, mechy a drobnými horskými kvítky. Přes zimu spí ve skulinách skal zahrabaný do suchého mechu. Průměrná velikost je obvyklá jako u ostatních skřítků, asi deset cm, ale na rozdíl od nížinných skřítků je velmi hubený.

(Vítězslava Klimtová: Lexikon ohrožených druhů strašidel – upraveno)

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si ilustraci a popište, kdo/co na ní je.
- Co všechno můžete o postavě na ilustraci říct? (Nápověda: jak vypadá, jak se tváří, …)
- Poznáte z ilustrace, kde se bude příběh asi odehrávat?
- Je možné z ilustrace odhadnout, o čem asi příběh bude?
- K ilustraci vymyslete vlastní příběh. (Jednotlivé příběhy si ve třídě představte.)

Aktivity při čtení

- Přečtěte text a řekněte, jak s ním ilustrace souvisí.
- Podle textu pojmenujte postavu na ilustraci. Podle čeho byl skřítek pojmenován?
- Jak na vás postava na ilustraci působí? Jaké pocity ve vás vyvolává?
- Přečtěte popis skřítka a porovnejte jej s ilustrací. Odpovídá ilustrace tomuto popisu?
- Jakou povahu má podle textu tento skřítek? Zachycuje to také ilustrace?
- Čím se skřítek živí?
- Zobrazuje ilustrace něco, o čem se v textu nepíše? Pokud ano, řekněte co a ukažte to na ilustraci.
- Řekněte, co na ilustraci vzhledem k textu chybí.
- Porovnejte svůj původní odhad podle ilustrace („o čem text asi bude“) se skutečným textem. V čem se váš odhad shoduje s textem a v čem se liší?

Aktivity po čtení

- Společně shrňte obsah textu.

- Zkuste odhadnout, jakou technikou byla ilustrace vytvořena (kresba vs. malba). Jaké barvy na ilustraci převažují? Proč asi?
- Na webové stránce http://www.pohadkovazeme.cz/klimtova/klimtova.htm se seznamte se spisovatelkou a ilustrátorkou Vítězslavou Klimtovou. Prohlédněte si tam její další ilustrace a porovnejte je s ilustrací v učebnici. Jaké techniky tvorby používá? Koho nebo co na svých ilustracích zobrazila? Jak pracuje s barvami? Které knížky pro děti například ilustrovala? Co dalšího pro děti vytvořila?

Popis koncepce ucelené řady učebnic a anotace jednotlivých dílů řady pro vyučovací předmět Český jazyk pro 6. až 9. ročník

Koncepce učebnic

Řada učebnic a pracovních sešitů je určena k výuce českého jazyka na 2. stupni základních škol, tedy v 6.–9. ročníku a v odpovídajících ročnících víceletých gymnázií.

Učební materiály si kladou za cíl, aby:

- plnily cíle a požadavky vyplývající z RVP ZV;
- bylo na jejich základě možné dosahovat očekávaných výstupů dle RVP ZV;
- byly použitelné pro všechny školy a jejich ŠVP;
- byly naplňovány všechny požadované výstupy a plněny stanovené klíčové kompetence;
- bylo učivo vyvozeno, upevňováno procvičováním a opakováno v dostatečné míře v různých typech úloh a zadáních;
- byly podporovány všechny složky předmětu český jazyk, tj. komunikační a slohová výchova, jazyková výchova a literární výchova;
- bylo učivo vhodně mezipředmětově propojováno;
- byly zařazovány prvky sebehodnocení, individualizace;
- je mohl učitel využívat pro práci s různě nadanými žáky;
- podle nich mohl pracovat s dopomocí i žák, který je na kratší či delší dobu ve výuce nepřítomen;
- měly motivační náměty a charakter.

Obecně platí, že je učivo daného ročníku vždy rozděleno rovnoměrně do celého školního roku. Jednotlivá probíraná témata jsou v učebnicích rozdělena do kapitol, které se věnují tvarosloví, pravopisu, významu slova a nauce o slovní zásobě, skladbě a slohu a komunikaci. Vždy po skončení kapitoly i každé podkapitoly následuje její shrnutí a zopakování. V každé kapitole se nacházejí testy, pomocí kterých si žáci mohou sami ověřit své znalosti. Klíč s řešením je umístěn v závěru učebnice.

V učebnici je použito několik jednoduchých typů textů a označení, které mají napomoci orientaci. Jde o:

- Texty vysvětlující novou látku, kde je nová látka předkládána a komentována. Tyto texty jsou sestavovány tak, aby byly na jednu stranu čtivé a pochopitelné soustředěnému čtenáři bez případné pomoci, na druhou stranu pojaté co nejstručněji.
- Náměty pro skupinovou práci, které umožňují žákům spolupracovat a vzájemně komunikovat.
- Náměty pro práci s internetem a jazykovými příručkami, díky čemuž si žáci procvičují probírané učivo a zároveň mají možnost okamžité kontroly správnosti jejich úsudku.

- Pravidelně řazené jazykové rozbory (se symbolem sovy), které přispívají k cyklickému opakování učební látky.
- Poznámky, které upozorňují na další otázky spjaté s probíraným učivem.
- Úkoly pro nadané žáky, které učivo rozšiřují nebo opakují náročnější učivo nad rámec běžně vyučovaného.
- Zajímavosti, které se vztahují k tématu.
- Průřezová témata a mezipředmětové vazby, jejichž hlavním cílem je upozornit žáka na informace nebo skutečnosti, které už zná z dřívější výuky.
- Shrnutí kapitoly – na závěr kapitoly je shrnuto, co bylo předmětem kapitoly.

Takto koncipovaný text učebnice dává pedagogům dostatek materiálu, aby mohli přirozeně střídat činnosti v hodinách – diskutovat, zdůvodňovat, vysvětlovat, procvičovat či hledat odpovědi na více či méně obtížné otázky. Zároveň pedagogům umožňuje efektivně učivo sumarizovat a zpřehledňovat – při opakování je např. možné využívat shrnutí nebo „poučky“.

Anotace obsahů jednotlivých dílů řady učebnic českého jazyka pro 2. stupeň ZŠ a odpovídající ročníky víceletých gymnázií

6. ROČNÍK

- ***MIKSOVÁ, E., HÁJKOVÁ, J.: Český jazyk 6 (učebnice pro 6. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Učebnice pro 6. ročník a odpovídající ročníky víceletého gymnázia je rozdělena na kapitoly věnované úvodnímu výkladu o českém jazyce, zvukové stránce jazyka, tvoření slov a slovotvorbě, tvarosloví, skladbě a slohu. Každá kapitola obsahuje dostatečné množství cvičení, pomocí kterých si žáci proberou a upevní nové učivo. Do učebnice jsou navíc pravidelně zařazeny jazykové rozbory, které přispívají k cyklickému opakování učební látky, mezipředmětové vztahy, průřezová témata, skupinové práce.

Učivo:

- **Úvod o českém jazyce** – rozvrstvení a útvary národního jazyka, jazykové příručky, jazykověda a její složky.
- **Zvuková stránka jazyka** – hláskosloví, slovní přízvuk, zvuková stránka věty.
- **Nauka o slově** – tvoření nových slov (jejich vznik, slovotvorný rozbor, střídání hlásek, samohlásek a souhlásek při odvozování slov), rozbor stavby slova, pravopis slov (skupiny bě/bje, pě, vě/vje, mě/mně; předpony s-/se-, z-/ze-, vz-/vze-; předložky s, se, z, ze; psaní i/í, y/ý po obojetných souhláskách).
- **Tvarosloví** – slovní druhy obecně, podstatná jména (druhy podstatných jmen, podstatná jména konkrétní a abstraktní, pomnožná, hromadná a látková, obecná a vlastní, skloňování podstatných jmen rodu mužského, ženského i středního, skloňování podstatných jmen oči, uši, ruce, nohy, kolena, ramena, prsa), přídavná jména (druhy přídavných jmen, pravopis, skloňování, přídavná jména tvrdá, měkká a přivlastňovací, stupňování přídavných jmen), zájmena (druhy zájmen, skloňování zájmen bezrodých, rodových, ten, náš, váš, on, ona, ono, můj, tvůj, svůj, její), číslovky (druhy číslovek, skloňování číslovek základních), slovesa (slovesné tvary, časování sloves, rozkazovací a podmiňovací způsob).
- **Skladba** – základní větné členy (opakování přísudku a podmětu, podmět několikanásobný, shoda přísudku s podmětem), rozvíjející větné členy (přívlastek, předmět, příslovečné určení), věta jednoduchá a souvětí.
- **Sloh a komunikace** – práce s informacemi, vypravování, popis (předmětu, místnosti, pracovního postupu), dopis, zpráva a oznámení.

- ***BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 6, 1. díl (pracovní sešit pro 6. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***
- ***BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 6, 2. díl (pracovní sešit pro 6. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Pracovní sešity k učebnici Český jazyk 6 obsahují pravopisná cvičení, doplňovačky, diktáty, přehled učiva, závěrečné opakování a řešení ke cvičením.

První díl podává základní informace o českém jazyce (rozvrstvení a útvary národního jazyka, jazykové příručky, …) a také se zaměřuje na zvukovou stránku jazyka, nauku o slově a tvarosloví (slovní druhy, podstatná jména).

Ve druhém díle se procvičuje tvarosloví (přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa) a skladba (základní a rozvíjející větné členy, věta jednoduchá a souvětí).

V příloze každého sešitu je shrnuta základní gramatika. Sešity jsou použitelné i s jinými učebnicemi českého jazyka.

- ***KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 6. ročníku, 1. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)***
- ***KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 6. ročníku, 2. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)***

První díl pracovního sešitu se zaměřuje na základní informace o českém jazyce, zvukovou stránku jazyka, nauku o slově a tvarosloví (slovní druhy, podstatná jména).

Druhý díl pracovního sešitu se zaměřuje na tvarosloví (přídavná jména, zájmena, číslovky a slovesa) a skladbu (základní a rozvíjející větné členy a věta jednoduchá a souvětí).

- ***BIČANOVÁ, L., DYMÁČKOVÁ, L.: Čítanka 6 (pro 6. ročník základní školy a odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Do čítanky pro 6. ročník a odpovídající ročníky víceletého gymnázia byly vybrány zajímavé příběhy s dětským hrdinou, představen je žánr moderní pohádky, zařazeny jsou i pověsti z české minulosti, příběhy ze starého Řecka, Říma, Egypta a Indie. Z literárních žánrů jsou zastoupeny například povídka, román, pověst, mýtus, epos, báseň, pohádka aj. Čítanka je tematicky provázána zejména s dějepisem, zeměpisem a výchovou k občanství. Zastoupena je tvorba jak autorů českých, tak zahraničních. Žáci se nenásilnou formou seznámí se základními literárními pojmy.

7. ROČNÍK

- ***KVAČKOVÁ, J., JINDROVÁ, L., LAICMANOVÁ, A., MRÁZKOVÁ, L., SEKOTOVÁ, Z.: Český jazyk 7 (učebnice pro 7. ročník základní školy nebo odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Učebnice pro 7. ročník a odpovídající ročníky víceletého gymnázia je koncipována v souladu s RVP ZV a svým uspořádáním navazuje na učebnici 6. ročníku. Je rozdělena na kapitoly věnované tvarosloví, pravopisu, významu slova a nauce o slovní zásobě, skladbě i slohu a komunikaci. Každá kapitola obsahuje teorii učební látky i dostatečné množství cvičení, pomocí nichž si žáci nejen zopakují jazykové vědomosti a dovednosti, ale především si upevní i nové učivo. Navíc jsou zde pravidelně zařazovány testy a jazykové rozbory, které přispívají k cyklickému opakování učiva. Obdobně jako v učebnici pro 6. ročník a odpovídající ročníky víceletého gymnázia je i zde brán zřetel na mezipředmětové vztahy, průřezová témata a skupinovou práci.

Učivo:

- **Tvarosloví** – podstatná jména (procvičování probraného učiva, podstatná jména označující části těla), přídavná jména (procvičování probraného učiva, jmenné tvary přídavných jmen), zájmena (procvičování probraného učiva, zájmena vztažná), číslovky, slovesa (procvičování probraného učiva, slovesný rod činný a trpný, slovesné tvary), neohebné slovní druhy (příslovce, předložky, spojky, částice, citoslovce).
- **Pravopis** – psaní velkých písmen ve vlastních jménech, procvičování pravopisu.
- **Význam slova a nauka o slovní zásobě** – význam slova (slovo, sousloví, rčení, slova jednoznačná a mnohoznačná, synonyma, antonyma, homonyma, odborné názvy), stavba slova a slovotvorný rozbor, slovní zásoba (způsoby jejího obohacování, odvozování, skládání, zkracování).
- **Skladba** – větná stavba (věty jednočlenné a dvojčlenné, větné ekvivalenty, druhy vět a větných ekvivalentů podle funkce), přísudek (přísudek slovesný jednoduchý, slovesný složený, jmenný se sponou, jmenný beze spony, vedlejší věta přísudková), podmět (vyjádřený, nevyjádřený, všeobecný, vedlejší věta podmětná), shoda podmětu s přísudkem, předmět (vedlejší věta předmětná), příslovečné určení (příslovečné určení času, místa, způsobu, míry, příčiny, účelu, podmínky, přípustky, zřetele, původce děje, prostředku a společenství, vedlejší věty příslovečné místní, časové, způsobové, měrové, příčinné, účelové, podmínkové a přípustkové), přívlastek (shodný, neshodný, postupně rozvíjející, několikanásobný, těsný, volný, vedlejší věta přívlastková), doplněk (vedlejší věta doplňková), přehled větných členů, tvoření vět.
- **Sloh a komunikace** – vypravování, popis (prostý, popis uměleckého díla, líčení, popis pracovního postupu), charakteristika, životopis, pozvánka, žádost, výtah.

- ***BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 7, 1. díl (pracovní sešit pro 7. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***
- ***BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 7, 2. díl (pracovní sešit pro 7. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Pracovní sešity jsou vytvořeny k učebnici Český jazyk 7, a to v souladu s RVP ZV. Oba sešity jsou dvoubarevné a obsahují: pravopisná cvičení, doplňovačky, diktáty, kvízové testy, závěrečné opakování, přehled učiva a řešení ke cvičením. V příloze každého sešitu je shrnuta základní gramatika. Učivo českého jazyka je mezipředmětově propojeno zejména s literární výchovou, dějepisem, zeměpisem, přírodopisem a výchovou k občanství. Žáci jsou činnostní formou výuky motivováni k dosažení potřebných znalostí a vědomostí.

První díl se zaměřuje na tvarosloví všech slovních druhů, pravopis velkých písmen a skladbu (druhy vět podle postoje mluvčího, věty dvojčlenné a jednočlenné, větné ekvivalenty, základní a rozvíjející větné členy, shoda přísudku s podmětem, vyjádření podmětu a přísudku).

Druhý díl dokončuje procvičení skladby (rozlišení hlavních a vedlejších vět, druhy vedlejších vět) a dále procvičuje význam slova a nauku o slovní zásobě (slovo, sousloví, rčení, slova nadřazená, podřazená, souřadná, slova jednoznačná a mnohoznačná, synonyma, antonyma, homonyma, odborné názvy, slovní zásoba a způsoby jejího obohacování).

- ***KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 7. ročníku, 1. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)***
- ***KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 7. ročníku, 2. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)***

První díl pracovního sešitu se zaměřuje na tvarosloví a skladbu.

Druhý díl pracovního sešitu se zaměřuje na skladbu (rozlišování hlavních a vedlejších vět), nauku o významu slov a nauku o tvoření slov.

- ***Vieweghová T.: Čítanka 7 (pro 7. ročník základní školy a odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Čítanka 7 byla vytvořena v souladu s požadavky RVP ZV. Ukázky byly vybrány tak, aby bylo možné v co největší míře uplatnit mezipředmětové vztahy. Součástí je řada činnostních úkolů a námětů pro skupinovou práci. U některých článků jsou rovněž uvedena doporučená průřezová témata.

Ukázky jsou seřazeny do 14 kapitol. Část jich odpovídá paralelně probíranému dějepisnému, zeměpisnému a přírodopisnému učivu 7. ročníku. Zmíněné kapitoly jsou proloženy ukázkami z oblíbených literárních žánrů, jako jsou např. fantasy literatura, detektivka, bestseller a humorné příběhy, medailonky autorů a literární teorií. Do Čítanky 7 je také zařazena hra s tematikou světových přístavů.

8. ročník

- ***KVAČKOVÁ, J., BIČANOVÁ, L., JINDROVÁ, L., MRÁZKOVÁ, L.: Český jazyk 8 (učebnice pro 8. ročník základní školy nebo odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Učebnice pro 8. ročník a odpovídající ročníky víceletého gymnázia je koncipována v souladu s RVP ZV a svým uspořádáním navazuje na učebnici 7. ročníku. Je rozdělena na kapitoly věnované skladbě, pravopisu, tvarosloví, výkladu o jazyce a slohu, komunikaci a práci s textem. Každá kapitola obsahuje teorii učební látky i dostatečné množství cvičení, pomocí nichž si žáci nejen zopakují jazykové vědomosti a dovednosti, ale především si upevní i nové učivo. Navíc jsou zde pravidelně zařazovány testy a jazykové rozbory, které přispívají k cyklickému opakování učiva. Obdobně jako v učebnicích pro 6. a 7. ročník je i zde brán zřetel na mezipředmětové vztahy, průřezová témata a skupinovou práci.

Učivo:

- **Skladba** – věta jednoduchá (věty jednočlenné a dvojčlenné, větné ekvivalenty, základní skladební dvojice, rozvíjející větné členy), souvětí (věta jednoduchá a souvětí, souvětí podřadné), významový poměr mezi větami hlavními (souvětí souřadné, psaní čárky v souřadně spojených větách), významový poměr mezi několikanásobnými větnými členy, stavba souvětí (souřadně spojené vedlejší věty), zvláštnosti větné stavby (vsuvka, samostatný větný člen, oslovení, citoslovce, neúplná věta), zápor, pořádek slov v české větě, interpunkce ve větě jednoduché a souvětí (interpunkční znaménka, čárka v souvětí).
- **Pravopis a výslovnost** – pravopis a výslovnost přejatých slov (přejímání slov z cizích jazyků).
- **Tvarosloví** – slovní druhy (podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa, neohebné slovní druhy), skloňování obecných jmen (vlastní jména, zeměpisná jména a jména svátků), skloňování jmen přejatých (obecná jména přejatá, vlastní jména přejatá), slovesný vid, přechodník přítomný a minulý.
- **Obecné výklady o jazyce** – rozdělení jazyků v Evropě, slovanské jazyky, útvary českého jazyka, vývoj českého jazyka.
- **Sloh a komunikace** – charakteristika literární postavy, líčení, výklad, výtah, úvaha, proslov, publicistické útvary.

- ***BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 8, 1. díl (pracovní sešit pro 8. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***
- ***BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 8, 2. díl (pracovní sešit pro 8. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Dvoubarevné pracovní sešity byly vytvořeny v souladu s RVP ZV k učebnici Český jazyk pro 8. ročník.

První díl je určen pro 1. pololetí. Procvičuje pravopis (vyjmenovaná slova, pravopis podstatných a přídavných jmen, psaní předpon s- a z-, zdvojených souhlásek, skupin -mně-/-mě-,

shodu přísudku s podmětem, psaní velkých písmen) a skladbu (věta jednoduchá a souvětí, druhy vedlejších vět, významový poměr mezi větami hlavními a mezi několikanásobnými větnými členy, zvláštnosti větné skladby, zápor, pořádek slov ve větě, interpunkci ve větě jednoduché a v souvětí).

Druhý díl je určen pro 2. pololetí. Procvičuje tvarosloví (jednotlivé slovní druhy, skloňování vlastních jmen, slovesný vid, přechodníky), přejímání slov z cizích jazyků, jejich výslovnost a pravopis a obecné výklady o jazyce (rozdělení jazyků v Evropě, slovanské jazyky, útvary českého jazyka, vývoj českého jazyka).

Učivo každé kapitoly procvičuje test, zařazeno je i závěrečné opakování.

Učivo obou pracovních sešitů je propojeno zejména s literární výchovou, dějepisem, zeměpisem, přírodopisem a výchovou k občanství. Žáci jsou činnostní formou výuky motivováni k dosažení potřebných znalostí a vědomostí.

- ***KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 8. ročníku, 1. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)***
- ***KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 8. ročníku, 2. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)***

První díl pracovního sešitu se zaměřuje na opakování pravopisu (vyjmenovaná slova, pravopis podstatných a přídavných jmen, shoda přísudku s podmětem, předpony s-, z-, psaní velkých písmen) a skladbu.

Druhý díl pracovního sešitu navazuje na procvičování skladby a pokračuje tématy, jako jsou nauka o tvoření slov, slova přejatá, tvarosloví a obecné výklady o jazyce.

- ***VIEWEGHOVÁ, T.: Čítanka 8 (pro 8. ročník základní školy a odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Čítanka 8 byla vytvořena v souladu s požadavky RVP ZV. Ukázky byly vybrány tak, aby bylo možné v co největší míře uplatnit mezipředmětové vztahy. Součástí je řada činnostních úkolů a námětů pro skupinovou práci. U některých článků jsou rovněž uvedena doporučená průřezová témata.

Čítanka byla sestavena tak, aby byla pro žáky 8. tříd a žáky odpovídajících ročníků víceletého gymnázia co nejzajímavější a nejčtivější. Skládá se ze tří hlavních celků: vývoj světové a české literatury v 19. století, ukázky na téma vývoj člověka a literární toulky Evropou. Zařazeny jsou také ukázky z literatury 20. století. Ukázky jsou mezipředmětově propojeny s dějepisem, přírodopisem a zeměpisem. Součástí jsou stručné chronologické přehledy vývoje literatury. Do čítanky je zařazen literární test, pomocí kterého je možné zjistit, jak pozorně žáci četli a zda umějí správně interpretovat literární text.

9. ročník

- ***KVAČKOVÁ, J., BIČANOVÁ, L., MRÁZKOVÁ, L.: Český jazyk 9 (učebnice pro 9. ročník základní školy nebo odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Učebnice pro 9. ročník a odpovídající ročníky víceletého gymnázia je koncipována v souladu s RVP ZV a svým uspořádáním navazuje na učebnici 8. ročníku. Učebnice je rozdělena na kapitoly věnované obecným výkladům o jazyce, zvukové stránce jazyka, tvoření slov, významu slova, pravopis, skladbě, slohu, komunikaci. Obsahuje nejen opakování učiva nižších ročníků a procvičování základního učiva, ale přináší i učivo rozšiřující. Vedle řady rozmanitých cvičení obsahuje také základní pravidla, přehledy učiva v tabulkách i zábavné křížovky. Významnou součástí učebnice jsou testy s řešením. Závěrečná kapitola obsahuje práci s textem – žáci přečtou vybrané texty (např. školní řád, inzerát a ekonomický text) a odpovídají na otázky. Na konci je zařazeno pět souhrnných testů k přípravě na přijímací zkoušky. V učebnici nechybí ani jazykové rozbory, pravopisná cvičení, úkoly pro nadané žáky, zadání pro práci s internetem i jazykovými příručkami. Obdobně jako v učebnicích pro 6., 7. a 8. ročník a odpovídající ročníky víceletých gymnázií je i zde brán zřetel na mezipředmětové vztahy, průřezová témata a skupinovou práci.

Učivo:

- **Zvuková stránka jazyka** – hláskosloví, spisovná výslovnost, zvuková stránka slova a věty, psaní a výslovnost slov přejatých.
- **Tvoření slov, stavba slova a význam slova.**
- **Pravopis** – opakování vyjmenovaných slov, shody podmětu s přísudkem, psaní přídavných jmen, koncovek podstatných jmen, předpon s- (se-), z- (ze-), vz-, psaní předpon a přípon, psaní bě/bje, vě/vje, mě/mně, pě, délka samohlásek.
- **Skladba** – věta jednoduchá (větné vztahy formální a významové, základní a rozvíjející větné členy, přívlastek postupně rozvíjející, větné členy holé, rozvité a několikanásobné), věta a souvětí, souvětí podřadné, stavba textová, souvětí souřadné.
- **Sloh a komunikace** – mluvený projev (telefonát, přednáška, referát, diskuse), inzerát, reklama.

- ***BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 9, 1. díl (pracovní sešit pro 9. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***
- ***BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 9, 2. díl (pracovní sešit pro 9. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Tyto dvoubarevné pracovní sešity jsou vytvořeny v souladu s RVP ZV k učebnici Český jazyk pro 9. ročník. První díl se zaměřuje na učivo o obecných výkladech o jazyce, o zvukové stránce slova, o tvoření slov, o významu slova a o tvarosloví. Ve druhém dílu je obsaženo učivo o skladbě (věta jednoduchá a souvětí, větné vztahy, větné členy, věta jednočlenná, dvojčlenná, větný ekvivalent, zvláštnosti větné stavby, souvětí podřadné a souřadné, tvoření vět a souvětí).

Učivo každé kapitoly procvičuje test, zařazeno je i závěrečné opakování. Nechybí příloha se shrnutím učiva. V obou sešitech naleznete klíče ke cvičením.

Učivo pracovních sešitů je mezipředmětově propojeno zejména s literární výchovou, dějepisem, zeměpisem, přírodopisem, výchovou k občanství, fyzikou a chemií. Žáci jsou činnostní formou výuky motivováni k dosažení potřebných znalostí a vědomostí.

- ***KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 9. ročníku, 1. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)***
- ***KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 9. ročníku, 2. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)***

První díl pracovního sešitu se zaměřuje na obecné výklady o jazyce, zvukovou stránku jazyka, tvoření slov a pravopis související se stavbou slova a tvořením slov.

Druhý díl pracovního sešitu procvičuje učivo o větě jednoduché a o souvětí podřadném a souřadném.

- ***VIEWEGHOVÁ, T.: Čítanka 9 (pro 9. ročník základní školy a odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Čítanka 9 byla vytvořena v souladu s požadavky RVP ZV. Ukázky byly vybrány tak, aby bylo možné v co největší míře uplatnit mezipředmětové vztahy. Součástí je řada činnostních úkolů a námětů pro skupinovou práci. U některých článků jsou rovněž uvedena doporučená průřezová témata.

Do čítanky byly vybrány ukázky ze světové a české literatury 20. století. Žáci si vytvoří ucelenou představu o vývoji literatury od zrodu moderny až po současnou postmoderní literaturu. V orientaci jim pomohou stručné chronologické přehledy vývoje literatury. V čítance se žáci seznámí nejen s hlavními literárními směry a skupinami, ale i se zásadními historickými okamžiky a jejich zobrazením v literatuře.

Doplňující tituly

- ***BIČANOVÁ, L.: Procvičujeme psaní velkých písmen (pracovní sešit pro 7.-9. ročník základní školy)***

Pracovní sešit je vhodný pro žáky 7.–9. ročníků ZŠ a odpovídající ročníky víceletých gymnázií. Opakuje pravopis vlastních jmen osobních i místních, vyjádření úcty, začátky větných celků, zkratky a značky. Obsahuje diktáty, pravopisná cvičení, hříčky s jazykem. V úvodu jednotlivých podkapitol jsou přehledně uvedena poučky s pravidly psaní velkých písmen, následně ve cvičeních si žáci látku procvičí. U jednotlivých cvičení jsou uvedeny doporučené ročníky, ve kterých si žáci mohou danou látku procvičit. Sešit je doplněn o ilustrační obrázky.

ÚDAJE K UČEBNICI

- **KVAČKOVÁ, J., JINDROVÁ, L., LAICMANOVÁ, A., MRÁZKOVÁ, L., SEKOTOVÁ, Z.:** ***Český jazyk 7 (učebnice pro 7. ročník základní školy nebo odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Formát:	A4
Vazba:	V4
Použitý papír:	obálka: křída 300 g tiskový lak
	vnitřní listy: křída 90–100 g
Cena:	189 Kč s DPH